

Saara Rintanen

Pienyrittäjän vero-opas

Tilitoimisto X Oy

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalouden koulutusohjelma

Opinnäytetyö

24.10.2016

Tekijä(t) Otsikko	Saara Rintanen Pienyrittäjän vero-opas – Tilitoimisto X Oy
Sivumäärä Aika	44 sivua + 2 liitettä 24.10.2016
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalouden koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Laskentatoimi ja rahoitus
Ohjaaja(t)	Raija Olkkola
<p>Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda helppolukuinen ja käyttäjäystävällinen, pienyrittäjille suunnattu vero-opas. Opas käsittelee tuloverotuksen eri teemoja yritysmuodoittain ja yritystoimintaan liittyvän arvonlisäverotuksen perusteita. Opinnäytetyö toteutettiin Tilitoimisto X Oy:n toimeksiannosta.</p> <p>Tämä opinnäytetyö koostuu kahdesta osuudesta: raporttiosuudesta ja toiminnallisesta osuudesta. Opinnäytetyön raporttiosuudessa käydään läpi opasta taustoittava teorian tieto. Oppaan viitekehys ja faktapohja koottiin tuloverotukseen ja arvonlisäverotukseen liittyvästä lainsäädännöstä, Verohallinnon ohjeista ja ajankohtaisesta aiheen kirjallisuudesta.</p> <p>Työn toiminnallisena osuutena syntyi opas, jossa käsitellään eri yhtiömuotojen tulon verotusta sekä arvonlisäverotuksen perusteita. Opas tehtiin vain toimeksiantajan käyttöön ja toimii kompaktina yrityksen verotuksen perusteiden tietopakettina. Oppaan avulla käyttäjä löytää tuloverotuksen ja arvonlisäverotuksen perusteet yhdestä paikasta helppolukuisessa muodossa.</p>	
Avainsanat	verotus, yrittäjä, opas, kirjanpito, tilitoimisto

Author(s) Title	Saara Rintanen Taxation Basics for an Entrepreneur – Accounting Company X
Number of Pages Date	44 pages + 2 appendices 24th October 2016
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	Accounting and Finance
Instructor(s)	Raija Olkkola, Senior Lecturer
<p>The purpose of this functional thesis was to create an easy to read, user friendly guide on taxation for small companies. The guide goes through the different themes of income taxation for different company forms and the basics of value added tax in relation to business activities. The thesis was commissioned by Accounting Company X.</p> <p>This thesis is a functional study containing two parts: a report and a functional part. The report part of the thesis discusses taxation of small companies. The theoretical framework and the factual basis of the thesis was comprised of legislation regarding income and value added taxation, guidelines by the Finnish Tax Administration and current literature on the topics. The functional part of the thesis consists of the guide created to go through income taxation for different company forms and the basics of value added tax regulation. The guide itself is meant to be used exclusively by the commissioner.</p> <p>The guide created through the functional part of the thesis works as a compact package of information for the basics of company taxation in Finland. With the guide, the user will find the basics of income and value added taxation, all in one place and in an easy to read form.</p>	
Keywords	taxation, entrepreneur, guide, accounting, accounting company

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön taustaa, tavoitteet ja aiheen rajaus	1
1.2	Taloushallintoala ja toimeksiantaja	2
1.3	Tutkimusmenetelmät ja työn rakenne	3
2	Tuloverotus	4
2.1	Lainsäädäntö ja tulolähdejako	4
2.2	Henkilöverotuksen tulolajit	6
2.3	Elinkeinotulon verotus	9
2.3.1	Yleistä elinkeinotulon verotuksesta	9
2.3.2	Menojen vähennyskelpoisuus elinkeinotuloverotuksen piirissä	11
2.4	Yhtiömuodot ja niiden tulon käsittely verotuksessa yleisesti	12
2.4.1	Toiminimiyrityksen tuottaman tulon verotus	12
2.4.2	Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö	14
2.4.3	Osakeyhtiö	15
2.4.4	Osuuskunta	19
2.5	Ennakkoverotus	21
3	Arvonlisäverotus	22
3.1	Arvonlisäveron perusteet	22
3.1.1	Verovelvollisuuden synty	24
3.1.2	Mikä on verollista?	25
3.1.3	Vähennysoikeus	26
3.2	Laskujen sisältövaatimukset arvonlisäverotuksen kannalta	28
3.3	Edustusta vai markkinointia?	32
4	Pienyrittäjän vero-opas	35
4.1	Kyselytutkimus	35
4.2	Opas	37
4.2.1	Lähtökohdat oppaan koontiin	38
4.2.2	Oppaan sisältö ja rakenne	38
4.2.3	Oppaan käyttö	39
5	Pohdinta ja johtopäätökset	39

Liitteet

Liite 1. E-lomake

Liite 2. Pienyrittäjän vero-opas

1 Johdanto

1.1 Opinnäytetyön taustaa, tavoitteet ja aiheen rajaus

Toiminnallisen opinnäytetyön aiheena on yrityksen verotus. Opinnäytetyön tuloksena syntyy Pienyrittäjän vero-opas toimeksiantajalleni Tilitoimisto X Oy:lle. Aihe kiinnostaa minua, koska olen päässyt seuraamaan niin arkielämässäni kuin ammattiharjoitteluni kautta tapaa, jolla pienyrittäjät käsittelevät verotusasioita. Usein kun varsinaiseen verokonsultointipalveluun ei haluta turvautua, verotukseen liittyvää tietoa ja ohjeistusta pyritään hakemaan Verohallinnon sivustolta eri ohjeiden ja artikkeleiden välityksellä, mutta tekstien kieliasu on lainsäädännön ja kaiken kattavaan pyrkivän esittämistavan myötä muuttunut selkeän sijasta vaikeasti ymmärrettäväksi. Jokainen joutuu maksamaan veroa tuloistaan tai kuluistaan vähintäänkin arvonlisäveron kautta, joten verotusasioiden selkeä esittämistapa ja ymmärrettävyys kuuluvat jokaisen oikeusturvan piiriin.

Verotuksen teemoina pienyrittäjän arjessa toistuvat alasta riippumatta, arvonlisäverokysymykset, tuloverotus sekä näihin liittyvät ilmoitusvelvollisuudet ja maksut. Aiheisiin liittyvä lainsäädäntö on jakautunut useaan eri paikkaan – mm. arvonlisäverolaki, tuloverolaki sekä laki elinkeinotulon verottamisesta – ja Verohallinnon aiheisiin liittyvät ohjeet ovat usein mahdollisimman suuren kattavuuden saavuttamiseksi erittäin laajoja, osin vaikeaselkoisia tai jopa päivittämättömiä. Mikäli yrittäjällä on käytössään tilitoimiston eri kirjanpito- ja konsulttipalveluita, hänen ei välttämättä tarvitse itse olla selvillä verotusasioiden käytännöstä. Tästä huolimatta kirjanpitoa hoitavan työtä helpottanee huomattavasti se, että hänellä on käytössään visuaalinen opas, jonka avulla hän voi täsmentää itselleen tai asiakkaalleen *miksi* hän tarvitsee tiettyjä dokumentteja joskus nopeallakin aikataululla, ja samalla korostaa asiakkaalleen, miksi dokumenttien ajantasainen toimittaminen ja säilyttäminen ovat tärkeitä ja tarpeellisia toimia. Toimiva viestintä ja hyvä yhteistyö kirjanpitäjän ja asiakkaan välillä edesauttavat asiakkaan liiketoiminnan kehittämistä ja helpottaa kirjanpitäjän työtä.

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda opas, joka selventää toimeksiantajayrityksen pienyrittäjäasiakkaille heidän liiketoimintaansa liittyvää verotuskäytäntöä mahdollisimman selkeällä visuaalisella ilmeellä ja kirjallisella ilmaisulla. Visuaalisen vero-opaan sisältö

pohjautuu opinnäytetyön teoriaosaan sekä toimeksiantajan asiakkailta kerättävään kyselydataan. Kysely toteutettiin e-lomakkeella syyskuun 2016 aikana, ja niissä tiedusteltiin, mitkä verotusasiat asiakkaat kokevat haastaviksi ja miksi. Teoriarungon ja kyselydatan avulla pyrittiin varmistamaan, että oppaan sisältö on oikeaoppista lainsäädännön ja verotuskäytännön näkökulmasta, mutta samalla vastaa myös asiakkaiden todellisiin tarpeisiin. Lähdemateriaalina käytetään verotuksen sidonnaisuudesta lainsäädäntöön johtuen mahdollisimman tuoreita lähteitä aina alan kirjallisuudesta verkkolähteisiin, kuitenkin pyrkien säilyttämään objektiivisen näkökulman. Tavoitteenani on samalla oppia itse lisää verotusasioiden käytännöstä ja syventää omaa osaamistani aiheen tiimoilta.

Opinnäytetyö on rajattu käsittelemään vain veroja, jotka liittyvät yritystoimintaan riippumatta siitä, onko yrityksellä henkilöstöä: tuloverotus eri tulolähteissä ja tulolajeittain, yritysmuodon vaikutus tulon verotukseen, ennakkoerotus sekä arvonlisäverotus. Rajaus toteutettiin näin, koska kaikilla kyselyyn vastanneilla yrityksillä ei ollut henkilöstöä, ja pakollisten sosiaaliturva- ja vakuutusmaksujen lisäämisen myötä työstä olisi tullut liian laaja. Edustuskulujen asema arvonlisäverotuksessa sisällytettiin opinnäytetyön rajaukseen arvonlisäverotuksen alaisuuteen, koska harjoittelujakson aikana ilmeni, että edustuskulut käsitteenä ja niiden vähennyskelpoisuus verotuksessa voivat aiheuttaa herkästi väärinkäsityksiä oppaan kohderyhmän keskuudessa. Edustuskuluja tarkastellaan tarkemmin luvuissa 2.3.2 sekä 3.3. Pakollisista sosiaaliturva- ja vakuutusmaksuista tehtäneiden myöhemmin oma oppaansa toimeksiantajan toiveesta, jos sille ilmenee tarvetta.

1.2 Taloushallintoala ja toimeksiantaja

Tilitoimistoja on Suomessa lähes 4500 ja ala työllistää keskimäärin 12 000 henkilöä. Taloushallintoliiton vuoden 2015 jäsentutkimuksen mukaan keskiuurella 5-9 henkeä työllistävällä tilitoimistolla on keskimäärin 170 asiakasta. Tilitoimistoalalla auktorisoituja tilitoimistoja on Taloushallintoliiton mukaan 800, mikä on 18 % koko alan toimijoista. Auktorisoidut tilitoimistot hoitavat liiton mukaan noin 141 000 yrityksen taloushallintoasioita. (Taloushallintoliitto 2016a.)

Auktorisoinnilla tilitoimisto hakeutuu Taloushallintoliiton jäseneksi. Auktorisointiprosessin aikana Taloushallintoliiton asiantuntijat tarkastelevat tilitoimiston toimintaa ja määrittelevät, ovatko tilitoimiston käytännöt Taloushallintoliiton standardien mukaisia. Arviointi tilitoimiston toiminnan laadusta ja sopivuudesta suoritetaan kahden vuoden seurantajakson aikana, jonka päätteeksi tilitoimisto auktorisoidaan. Toimialastandardeihin kuuluu

ohjeistuksia liittyen tilitoimiston toiminnan eettisyyteen, luotettavuuteen sekä palvelun laatuun: tilitoimiston on mm. omalla toiminnallaan edistettävä alan arvostusta, ja tilitoimiston on oltava vakavarainen ja riippumaton voidakseen taata toimintansa jatkuvuuden ja hoitaakseen velvoitteensa ilman ulkopuolisten intressien vaikutusta. (Taloushallinto-liitto 2016b.)

Toimeksiantajanani toimiva Tilitoimisto X Oy on auktorisoitu, eri taloushallinnon palveluita tarjoava kotimainen, keskikokoinen tilitoimisto, joka kuuluu suurempaan saman alan kansainväliseen konserniin. Yrityksen asiakaskunta koostuu eri toimialan yrityksistä aina pienistä yrityksistä suurempiin, mutta eniten asiakkaita löytyy rakennusosalta. Tilitoimistolla on henkilöstöä keskimäärin 10 henkeä, ja asiakasmäärä on alan keskiarvon mukainen.

1.3 Tutkimusmenetelmät ja työn rakenne

Opinnäytetyö on luonteeltaan toiminnallinen opinnäytetyö, jossa esiintyy myös pienimuotoinen kyselytutkimus. Työn teoriaosio käsittelee verotuksen perusteita, elinkeinotulon verotusta, tuloverotusta yleisesti yhtiömuodoittain, ennakkoveron muodostumista ja maksamista sekä arvonlisäverotusta. Teoriaosiossa ei kuitenkaan käsitellä yrityksen perustamiseen liittyviä eri vaiheita ja toimia, koska empiirisen osuuden lopputuloksena syntyvä opas on tarkoitettu tahoille, joilla liiketoiminta on jo aloitettu. Työn empiirinen osuus koostuu kvantitatiivisen tutkimuksen kuvailusta ja läpikäymisestä sekä itse työn tuloksena syntyneen oppaan luontiprosessista.

Empiirisen osion tuloksena syntyvä opas pohjautuu tämän opinnäytetyön teoriaosuuteen, omiin kokemuksiini harjoitteluajanani toimeksiantaja Tilitoimisto X Oy:n palveluksessa sekä asiakaskyselyn tuloksiin (ks. liite 1).

Työn lopussa tarkastellaan opinnäytetyöprosessin onnistumista ja tavoitteiden täyttymistä niin Tilitoimisto X Oy:n kuin opinnäytetyön kirjoittajan näkökulmasta. Liitteenä esitetään oppaan taustatutkimuksen osana toteutettu kysely. Tilitoimisto X Oy:n toiveesta työn tuloksena opinnäytetyön tuloksena syntynyt vero-opas jää vain toimeksiantajan käyttöön, ja on siten salainen.

2 Tuloverotus

Yleinen kokonaistulolle perustuva tuloverotusmalli juontaa Suomessa juurensa 1800-luvulle. 1865 otettiin käyttöön ns. suostuntavero, jota Suomen suuriruhtinaskunnan säädöt maksoivat valtion tuloverona Venäjälle. Koska puhtaan tulon arviointi sopivien välineiden puuttuessa oli haastavaa, verosta luovuttiin 1885. Myöhemmissä vaiheissa tuloveroa on kerätty mm. sotaverojen, tuontitullien ja varallisuusveron muodoissa. Nykyisessä mallissaan valtion tuloverotus on ollut 1960-luvulta asti. Maatiloille säädettiin oma tuloverolaki, valtionverotus ja kunnallisverotusmenettelyt yhtenäistettiin ja säädettiin elinkeinotuloverolaki. Tuloverojärjestelmään on uudistettu monesti vuosien aikana vastaavaan kansakunnan muuttuviin tarpeisiin, mutta sen yleisperiaatteet ovat säilyneet samoina. (Anderson, Linnakangas & Frände 2016, 1-3).

2.1 Lainsäädäntö ja tulolähdejako

Myrsky ja Malmgrén (2014, 41) kutsuvat osuvasti tuloverolakia (1535/1992) koko tuloverojärjestelmän ”perustuslaiksi”, jonka normeja voidaan soveltaa ja sovelletaankin läpi koko tulolähdejärjestelmän. Verotettava tulo jaetaan tuloverojärjestelmän mukaisesti kolmeen *tulolähteeseen*: elinkeinotoiminnan tulolähteeseen, maatalouden tulolähteeseen sekä muun toiminnan eli ”henkilökohtaiseen” tulolähteeseen. Elinkeinotulolähteen alle kuuluvaa tuloa säätelee ensisijaisesti laki elinkeinotulon verottamisesta (360/1968), ja maatalouden tulolähteen tuloa maatilatalouden tuloverolaki (543/1967). Henkilökohtaisen tulolähteen käsitteen alle kuuluvaa tuloa säätelee ensisijaisesti tuloverolaki. (Myrsky & Malmgrén 2014, 41–43.)

Luonnollisella henkilöllä ja oikeushenkilöllä voi olla tuloa kaikissa kolmessa eri tulolähteessä, mutta kussakin tulolähteessä syntyneet tulot ja Verohallinnon vahvistamat tappiot voidaan vähentää vain saman tulolähteen piirissä. Lisäksi luonnollisen henkilön tulot ja tappiot jaetaan vielä erikseen ansiotuloon ja pääomatuloon tulon luonteen mukaisesti. (Myrsky & Malmgrén 2014, 41–43.)

Elinkeinon tulolähteen tulo syntyy liikkeen- tai ammatinharjoittamistoiminnan yhteydessä elinkeinotoiminnan tuloksena. Tällöin tulon muodostumisen taustalla tulee olla liiketoiminnan tunnuspiirteet täyttävää toimintaa. Myrskyn ja Malmgrénin (2014, 83) mukaan liiketoiminnalle ominaista on voittoa tavoitteleva toiminta, joka on itsenäistä ja sen on

sisällettävä taloudellista riskiä. Kukkonen ja Walden (2015a) puolestaan listaavat elinkeinotoimintaan kuuluvia käytännön tason esimerkkejä, kuten yrityksen merkintä kaupparekisteriin, yrityksen kirjanpito sekä palkanmaksu.

Maatalouden tulolähteeseen puolestaan luetaan kuuluvaksi maataloustoiminta, jossa harjoitetaan varsinaisesti maataloutta tai maa- ja metsätalouteen liittyvää toimintaa, joka ei tapahdu omasta, erillisestä liikkeestä. Erillisestä liikkeestä tapahtuva toiminta luetaan elinkeinotoiminnaksi, vaikka perusluonteeltaan erillisestä liikkeestä harjoitettava toiminta kuuluisikin maa- ja metsätalouden piiriin. (Myrsky & Malmgrén 85–86.)

Henkilökohtaiseen tulolähteeseen luetaan tulot, jotka eivät kuulu elinkeinotulolähteen tai maatalouden tulolähteen alle. Esimerkiksi vuokratulot verovelvollisella, jonka varsinaisen elinkeinotoiminta ei ole huoneistojen vuokrausta tai kiinteistönvälitystä, kuuluvat usein henkilökohtaisen tulolähteen alle (Määttä & Hakkarainen 2015b; Kukkonen & Walden 2015a).

Rajanveto kolmen eri tulolähteen välille voi olla välillä hyvinkin haastavaa. On ratkaistava, harjoittaako tuloa saava taho elinkeinotoimintaa, vai saako hän palkkaa työstään. Esimerkiksi Korkein hallinto-oikeus linjaa ratkaisussaan 2007:60 ammatinharjoittajan palkan muodostuvan tämän henkilökohtaiseksi elinkeinotuloksi, jos ammatinharjoittaja ei saa palkkaansa suorituksena työnantajaltaan vaan suoraan asiakkailta (KHO 2007:60). Ongelmaksi saattaa myös muodostua elinkeinotulon ja maatalouden tulolähteenalaisen tulon erottelu: esimerkkinä maatalouden alalla muodostuneesta elinkeinotulosta Myrsky ja Malmgrén mainitsevat golfkenttätöiminnan harjoittamisen maatilalla (2014, 85). Golfkenttä muodosti oman erillisen liikkeensä maatilalle, jonka tarkoituksena oli voiton tuottaminen, eikä toiminta ollut sidoksissa maatilalan tuotantoon. Lähtökohtaisesti rajat määrittävät eri tulolähteitä sääntelevä lainsäädäntö: jos jonkin tulon verotusta ei määritellä laissa elinkeinotulon verottamisesta tai maatilatalouden tuloverolain alaiseksi, se käsitellään henkilökohtaisen tulon tulolähteessä ja siten tuloverolain mukaisesti (Myrsky & Malmgrén 2014, 42.)

Tulolähdejako on tärkeä huomioida ja pystyä erottelemaan toisistaan yritystoiminnan verotusta mietittäessä, koska kunkin tulolähteen tulos syntyy ja vaikuttaa vain omassa tulolähteessään (Kukkonen & Walden 2015a; Myrsky & Malmgrén 2014, 41–42). Siten esimerkiksi henkilökohtaisen tulolähteen alaisuudessa syntynyttä tappiota ei voida vä-

hentää esimerkiksi elinkeinotulolähteessä, eikä päinvastoin. Yhdessä tulolähteessä syntynyt tappio saattaa jäädä pahimmassa tapauksessa kokonaan hyödyntämättä, kun toisen tulolähteen muodostama tulos saattaa korottaa yrityksen verotaakkaa huomattavasti.

2.2 Henkilöverotuksen tulolajit

Tulolähdejaon jälkeen luonnollisten henkilöiden verotettava tulo jaetaan vielä kahteen tulolajiin tuloverolain mukaisesti: ansiotuloon ja pääomatuloon (Tuloverolaki 1992, 29 §). Tulolajijako koskee vain luonnollisia henkilöitä ja kuolinpesiä, eli esimerkiksi osakeyhtiöiden tai muiden oman oikeushenkilönsä muodostavien yritysten tuloa ei enää jaeta ansiotuloksi tai pääomatuloksi. (Myrsky & Malmgrén 2014, 44.)

Niskakankaan (2014, 34) mukaan tuloverotus tapahtuu nettotulon verotuksen välityksellä, eli ns. puhtaan tulon laskennalla. Puhtaalla tulolla tarkoitetaan veronalaista tuloa, josta on vähennetty tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet kulut, eli mahdolliset verovähennykset. Puhtaan tulon laskenta noudattaa myös aiemmin käsiteltyä tulolähdejaottelua: vasta, kun saatu tulo on jaettu oikeisiin tulolähteisiin, voidaan laskea verotettavan tulon määrä tai vahvistaa syntynyt tappio tulolähteittäin. (Niskakangas 2014, 34; Myrsky & Rabinä 2014, 87–89.)

Tuloverolaissa tulolajijako on toteutettu siten, että laki määrittelee ensin pääomatulojen alle laskettavat tulot, ja tämän määritelmän ulkopuolelle jäävät tulomuodot ovat lähtökohtaisesti ansiotuloa (Niskakangas 2014, 33). Tuloverolaki käy läpi pääomatulon veronalaisuutta luvussa kaksi. Laki lähtee siitä, että pääomatuloksi lasketaan tuotto, joka kertyy omaisuudesta, sen luovutuksesta tai tulo, jota varallisuus on kerryttänyt (Tuloverolaki 1992, 32 §). Siten esimerkiksi osinkotuotto, vuokratulot ja avoimesta yhtiöstä tai kommandiittiyhtiöstä saatu voitto-osuus ovat pääomatuloveronalaista tuloa.

Ansiotulon ja pääomatulon verotukset eroavat toisistaan monilta osin. Ansiotuloa verotetaan progressiivisesti, ja pääomatuloa lähtökohtaisesti suhteellisesti, joskin vuoden 2012 verouudistuksen jälkeen myös pääomatulon verotukseen lisättiin progressiivinen elementti (Myrsky & Malmgrén 2014, 44). Pääomatuloa verotetaan valtiolle vuoden 2016 verotuksessa 30 %:n suhteellisella verokannalla 30 000,00 euron pääomatuloon saakka, minkä ylittävää osaa verotetaan puolestaan 34 %:lla. Ansiotuloa puolestaan verotetaan

sekä progressiivisesti että suhteellisesti: valtio verottaa ansiotuloa progressiivisen verosteikon mukaisesti, ja kunnat verottavat ansiotuloa suhteellisesti kunnanvaltuuston päättämän kunnallisveron mukaisesti. (Verohallinto 2016a.)

Taulukko 1. Ansiotulojen verotus (Määttä & Hakkarainen 2015a).

Ansiotulot – luonnolliset vähennykset

= Puhdas ansiotulo	
Kunnallisverotus	Valtionverotus
- Kunnallisverotuksen vähennykset	- Valtionverotuksen vähennykset
= Kunnallisverotuksen verovuoden tulo	= Valtionverotuksen verovuoden tulo
- Tappiot	- Tappiot
= Kunnallisverotuksen verotettava tulo	= Valtionverotuksen verotettava tulo

Taulukossa 1 kuvataan ansiotuloveron laskuprosessia. Aluksi syntyneestä ansiotulosta vähennetään ns. luonnolliset vähennykset, joihin kuuluvat tuloverolain 29 §:n sekä 31§:n mukaiset tulon hankkimiseen tai säilyttämiseen aiheutuneet kulut. Tällaisia kuluja ovat mm. työttömyyskassamaksut, työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut sekä valtion tai kunnan luottamustoimista aiheutuneet välittömät kustannukset (Tuloverolaki 1992, 29 § ja 31§). Ansiotuloverotuksessa veroviranomainen suorittaa viran puolesta 620 euron tulonhankkimisvähennyksen. Luonnollisia vähennyksiä tehdään vain tulonhankkimisvähennyksen ylittävältä osalta. Jos siis luonnollisten vähennysten yhteismäärä on alle 620 euroa, vähennystä ei tehdä, vaan sen sijaan veroviranomainen tekee tulonhankkimisvähennyksen. (Määttä & Hakkarainen 2015a.)

Luonnollisten vähennysten jälkeen ansiotulosta on jäljellä puhdas tulo (ks. s. 6). Puhtaan tulon avulla lasketaan sekä valtiolle että kunnalle maksettavan ansiotuloveron määrä. Tässä vaiheessa nämä kaksi ansiotuloverotuksen muotoa erotetaan toisistaan taulukko 1:n kuvaamalla tavalla, minkä jälkeen tehdään kunnallisverotuksen vähennykset sekä valtionverotuksen vähennykset. Kunnallisverotuksen piirissä tehtäviä vähennyksiä ovat mm. kunnallisverotuksen eläketulovähennys, opintorahavähennys, ansiotulovähennys sekä sairausvakuutuksen päivärahamaksu. Valtionverotuksen vähennyksiin kuuluvat

mm. valtionverotuksen eläketulovähennys sekä työtulovähennys. (Määttä & Hakkarainen 2015a; Tuloverolaki 1992, 96-98 §; 100-106 §.)

Vähennysten jälkeen jäljelle jäävästä osuudesta voi vielä vähentää muiden säännösten perusteella muodostuvat tappiot, esimerkiksi pääomatulolajin alijäämähyvityksen. Pääomatulolajin alijäämähyvitys syntyy tilanteessa, jossa pääomatulolaji on jäänyt tappioliseksi. Syntyneen tappion voi vähentää pääomatuloveroprosentin mukaisella osuudella ansiotuloverotuksen puolella. Hyvitys on 30 % pääomatulolajin tappiosta, mutta kuitenkin korkeintaan 1 400 euroa. Enimmäismäärää korotetaan 400 eurolla kahta ensimmäistä verovelvollisen elätettävänä olevaa alaikäistä lasta kohden. Ns. *lapsikorotus* on siten korkeintaan 800 euroa verovelvollista kohden, jolloin korkein mahdollinen alijäämähyvitys on yhteensä 2 200 euroa. (Määttä & Hakkarainen 2015a; Tuloverolaki 1992, 131 § 1 momentti.)

Taulukko 2. Valtion progressiivinen veroasteikko vuodelle 2016 (Verohallinto 2016a.)

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
16 700–25 000	8,00	6,5
25 000–40 800	547,50	17,5
40 800–72 300	3 312,50	21,5
72 300–	10 085,00	31,75

Valtiolle ansiotuloista maksettavan veron osuus lasketaan seuraavasti: vuoden aikana saatujen verotettavien ansiotulojen määrästä vähennetään asteikolta sopiva alaraja. Erotus kerrotaan alarajan ylittävän tulo-osuuden veroprosentilla (taulukossa 2 sarake kolme), ja tulokseen lisätään vielä veron määrä alarajan kohdalla (taulukossa 2 sarake kaksi).

Jos siis henkilön X verotettava ansiotulo vuonna 2016 olisi 26 000 euroa, tästä vähennettäisiin sopiva alaraja, eli 25 000 euroa. Alarajan ylittävää osa on suuruudeltaan tällöin 1000 euroa. Tulos kerrotaan alarajan ylittävän tulo-osuuden veroprosentilla, tässä tapauksessa 17,5 %:lla, jolloin tulos on 175 euroa. Kun tähän lisätään vero alarajan kohdalla (547,50), saadaan valtiolle tilittäväksi veron määräksi yhteensä 722,50 euroa.

Kunnalle verotettavan ansiotuloveron osuus määräytyy kunnan asettaman kunnallisveroprosentin mukaisesti. Veroprosentti vaihtelee 16,5 prosentin ja 22,5 prosentin välillä.

Matalimmillaan kunnallisveroaste on vuonna 2016 Kauniaisissa ja korkeimmillaan Savonlinnassa. (Kuntaliitto 2015.)

Valtionveron ja kunnallisveron lisäksi ansiotulon perusteella peritään Yle-veroa. Yle-vero on vero, jolla rahoitetaan nimensä mukaisesti Yleisradion toimintaa, jota maksavat yksityishenkilöt ja elinkeinotoimintaa tai maataloutta harjoittavat yhteisöt. Yksityishenkilö maksaa Yle-veroa 0,68 % ansio- ja pääomatulojen määrästä, enintään kuitenkin 143 euroa. Jos henkilön tulot jäävät alle 7500 euroon, Yle-veroa ei peritä laisinkaan. (Verohallinto 2016b.)

Yhteisöt maksavat Yle-veroa verotettavan tulonsa perusteella. Jos verotettava tulo jää alle 50 000 euroon, Yle-veroa ei peritä. Rajan ylittävältä osuudelta peritään veroa 0,35 %, enintään 3000 euroa vuodessa. Maksimiveroa peritään 867 143 euroa ja sen ylittävältä verotettavalta tulolta. (Verohallinto 2016c.)

2.3 Elinkeinotulon verotus

Koska suurin osa yritystoiminnan tuottamasta tulosta yritysmuodosta riippuen muodostuu elinkeinotulonlähteen alle, on tärkeää käydä läpi elinkeinoverotuksen perusteet ja mitä vähennyksiä yritys voi tehdä elinkeinotulon piirissä keventääkseen verotaakkaansa. Elinkeinotoiminnan tuottama tulos vahvistetaan ja verotetaan elinkeinoverolain mukaisesti (EVL 1.1 §).

2.3.1 Yleistä elinkeinotulon verotuksesta

Elinkeinovalain mukaan veronalaista tuloa elinkeinotoiminnassa ovat rahana tai rahanarvoisena etuutena saadut tulot (EVL 4 §). Lähtökohtaisesti erilaisia suorituksia ei ole määritelty laissa veronalaisiksi, vaan päinvastoin kaikki ylläkuvatunkaltaiset tulot ovat veronalaista tuloa, ja verovapaat tulot on määritelty laissa erikseen (Myrsky & Malmgrén 2014, 143). EVL § 6 sisältää keskeiset verovapautta koskevat määritelmät. Koska laissa on mahdotonta luetella kaiken muun poissulkevaa luetteloa verovapaista tuloista, lista on jätetty suppeaksi, ja sitä täydentää muu lainsäädäntö kuten osakeyhtiölaki. Veronalaiseksi lasketaan yleensä vain realisoitunut tulo. Kyseessä on Niskakankaan (2014, 75) mukaan ns. realisointiperiaate, jonka mukaan esimerkiksi esim. käyttöomaisuuden arvonnkorotuksesta aiheutunut arvonnousu ei ole veronalaista tuloa, koska arvonnousta syntyvä tulo on potentiaalista tuloa, joka ei välttämättä realisoidu koskaan. Myrsky

ja Malmgrén (2014, 144) painottavat, että tulon on synnyttävä lopullisesti ja peruuttamattomasti siten, ettei verovelvollinen enää joudu suorittamaan esim. luovutustoimia tulon saamiseksi. (Myrsky & Malmgrén 2014, 144–146.)

Elinkeinotulojen verottamiseen kuuluu myös useita käsitteiksi muodostuneita ongelmia: *kohdistamisongelma*, *laajuusongelma* sekä *jaksottamisongelma*. Kohdistamisongelmalla tarkoitetaan tilannetta, jossa ongelmaksi muodostuvat nimensä mukaisesti tulon tai menon kohdentaminen oikealle verovelvolliselle ja oikeaan tulolajiin. Esimerkkinä tästä Niskakangas (2014, 75–76) mainitsee tilanteen, jossa kohdennettava tulo saattaa kuulua joko osakeyhtiölle tai sitä hallitsevalle osakkaalle. Tällainen tilanne saattaa muodostua, jos osakeyhtiön osakas verosuunnittelun nimissä laskuttaa tekemänsä työn osakeyhtiön kautta, jolloin tulo kuuluu osakeyhtiölle. Joissain tapauksissa Verohallinto voi kuitenkin tulkita kyseisen tulon osakkaan henkilökohtaiseksi tuloksi, jolloin se verotetaan eri tavalla. (Niskakangas 2014, 75–76.)

Laajuusongelmalla puolestaan tarkoitetaan tilannetta, jossa kirjanpidon tulokäsité ja elinkeinoverolain tulokäsité ovat toisiinsa nähden eräänlaisessa ristiriidassa. Suurimmalta osin elinkeinoverolain tulokäsité on veronalaisuudeltaan suppeampi kuin kirjanpidon tulokäsité. Elinkeinoverolain mukainen menon vähennyskelpoisuus ja sen laajuus ovat suurimmalta osin vastaava kirjanpidon menokäsitteen kanssa, mutta esim. myös tässä opinnäytetyössä jäljempänä luvussa 3.3 käsiteltävät edustuskulut ovat nykylainsäädännön mukaan vähennyskelpoisia vain puoliksi. Samaan aikaan, jos elinkeinoverolain mukaan periaatteessa vähennyskelpoinen erä on kirjanpidossa vain laskennallinen - eikä siis siten ole realisoitunut - meno ei ole vähennyskelpoinen. (Niskakangas 2014, 75–76.)

Kirjanpidon laskennallisen tulon ja elinkeinoverotuksessa huomioitavan tulon ero näkyy myös jaksottamisongelman muodossa. Käytännössä laskennalliset jaksotustoimenpiteet - eli tilanteet, joissa tulon tai menon erät kohdennetaan tuleville tilikausille riippuen aikataulusta, jolla tulo tai meno konkreettisesti realisoituu osissa - ovat elinkeinoverolaissa varsin tarkasti säännösteltyjä. Koska jaksotusperiaatteet nousevat elinkeinoverolaissa suureen rooliin, pääsäännöksi jaksotusperiaatteissa on otettu ns. *suoriteperiaate*. Suoriteperiaatteen mukaan meno syntyy elinkeinoverolain näkökulmasta silloin, kun tuotannon tekijä vastaanotetaan ja tulo vuorostaan silloin, kun suorite luovutetaan. Niskakaan mukaan (2014, 76) jaksotusongelmassa ratkaiseva seikka on se, miten jaksotus on toteutettu. Menot, jotka eivät enää myöhempinä verovuosina kerrytä tuloa, kirjataan taseeseen kuluksi. Menot, jotka puolestaan kerryttävät tuloa seuraavan tai seuraavien

tilikausien aikana, merkitään taseeseen aktiivoiksi. Tulo verotetaan sen verovuoden aikana, kun se on realisoitunut. (Niskakangas 2014, 75–76.)

2.3.2 Menojen vähennyskelpoisuus elinkeinotuloverotuksen piirissä

Elinkeinotulota verotettaessa vähennyskelpoisia eriä ovat tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet menot ja menetykset. Olennaista ei ole se, onko tuloa syntynyt, vaan onko menon aiheutumisella ollut tosiasiallisesti tarkoitus tuottaa tuloa. Tällaiseksi menoksi ei kuitenkaan lasketa pääomasijoituksia, sillä tämä tekisi esim. osakeyhtiön sijoittamisen verovapaaksi vähennyskelvottoman pääomasiirron sijasta. (Myrsky & Malmgrén 2014, 158; Niskakangas 2014, 80.) Tuotontavoittelun voidaan katsoa tapahtuvan joko välittömästi tai välillisesti. Myrskyn ja Malmgrénin (2014, 160) mukaan välillisiä tulontavoittelukeinoja on esim. virkistysretken järjestäminen henkilöstölle. Sen järjestämisestä aiheutuneet kulut ovat vähennyskelpoisia, koska henkilöstön hyvinvoinnin voidaan katsoa olevan tuottoa kasvattava tekijä. Olennaista on se, että vähennyskelpoinen erä liittyy tosiasiallisesti yrityksen liiketoimintaan tulontuottamistarkoituksessa.

Elinkeinotuloverolain 16 pykälässä on listattu menoja, joita ei lasketa tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä aiheutuneiksi kuluiksi, ja ne ovat siten vähennyskelvottomia. Tällaisia menoja ovat:

- puolisolle tai alle 14-vuotialle perheenjäsenelle maksettu palkka
- verovapaan tulon hankkimisesta aiheutuneet kulut, mutta verovapaan osuuden ylittävä osuus on vähennyskelvoinen
- erilaiset pantinomaiset verkkoliityntämaksut, jossa liityntämaksu palautetaan
- sakot, seuraamismaksut ja muut sanktionomaiset maksuseuraamukset
- osakeyhtiön omista osakkeista suorittama määrä, ellei kyseessä ole arvonnmuutoksesta johtuva kulu (EVL 18 § 3. mom.)
- puolet edustuskuluista (EVL 8 §; EVL 16 §; Myrsky & Malmgrén 2014, 159.)

Hallituksen lakiesityksissä tulovero- ja muiden verolakien muuttamisesta (HE 185/2013 vp.), edustuskulujen käsitteen alle lasketaan elinkeinotoimintaan liittyvät kuluja, jotka kohdistuvat yrityksen ulkopuolisiin henkilöihin vieraanvaraisuuden tai ulkopuolisten henkilöiden huomioimistarkoituksessa. Edustuskulut ovat elinkeinotuloverotuksessa puoliksi vähennyskelpoisia, ja vähennys tehdään veroilmoituksen yhteydessä takautuvasti päättyneeltä verovuodelta. Edustuskulujen käsite on kuitenkin varsin löyhä ja määritelty vain

vallituksen esityksessä. Tästä johtuen rajanveto esimerkiksi edustus- ja markkinointikulojen välillä voi olla erittäin haastavaa. Rajanveto on kuitenkin tehtävä, sillä edustuskuiluista puolet ovat vähennyskeltvottomia *elinkeinotuloverotuksessa*, kun taas markkinointikuluihin sisältyy vähennysoikeus sekä *elinkeinotuloverotuksessa* että *arvonlisäverotuksessa*. Rajanvetoa käsitellään tarkemmin luvussa 3.3. (Taipalus & Nieminen 2014.)

2.4 Yhtiömuodot ja niiden tulon käsittely verotuksessa yleisesti

Yhtiömuodosta riippuen niiden muodostaman tulon käsittely saattaa vaihdella paljonkin. Toiminimen ja henkilöyhtiön kautta muodostunut elinkeinotulo verotetaan yksityishenkilön tai yhtiömiehen tulona, kun taas osakeyhtiön ja osuuskunnan elinkeinotoiminnan muodostama tulo verotetaan yhtiössä itsessään. Elinkeinoverolain lisäksi yrityksen tuottaman tulon verotuksen oikeuslähteinä käytetään yritysmuodosta riippuen tuloverolakia, osakeyhtiölakia, lakia avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä sekä osuuskuntalakia.

2.4.1 Toiminimiyrittäjän tuottaman tulon verotus

Yksityishenkilö voi toimia yrittäjänä oman toiminimen avulla. Tällöin yritystoimintaa varten ei muodosteta omaa, erillisesti verotettavaa oikeushenkilöä, vaan verotus tapahtuu ammatti- tai liikkeenharjoittajan henkilökohtaisen verotuksen kautta. Yritystoiminnan kautta saatava veronalaisen tulon laskeminen määräytyy elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaisesti. (Kukkonen & Walden 2015b.)

Toiminimen ensimmäinen tilikausi alkaa samalla hetkellä, kun ensimmäinen liiketoimintatapahtuma tehdään. Yritystoiminnan tuottama tulo jaetaan ansiotuloon ja pääomatuloon tuloverolain 29 §:n mukaisesti. Pääomatulon määrä lasketaan verovuoden päätty-mishetken nettovarallisuuden perusteella. Nettovarallisuudeksi puolestaan lasketaan toiminimiyrittäjälle yrittäjän varat, velat sekä 30 % kalenterivuoden aikana maksetuista palkoista. Nettovarallisuuden avulla selvitetään sen laskennallinen 20 % vuotuinen tuotto pääoma-osuuden *laskentaperusteelle*. Nettovarallisuuteen ei kuitenkaan lasketa lähdeveronalaisia pankkitalletuksia, joten usein yrittäjän pankkitiliä ei voi laskea osaksi nettovarallisuutta (Alhola 2016). Pääomatuloa voi olla nettovarallisuudesta 20, 10 tai 0 prosentin tuotto laskentaperusteelle yrittäjän valinnan mukaan. Lähtökohtaisesti laskentaperusteen tuotoksi katsotaan 20 prosentin pääomatulo-osuus, mutta yrittäjä voi valita 10

tai 0 prosentin osuuden perustellusta syystä (Tuloverolaki 1992, 38 §). Tavallisesti pääomatulon osuus ei voi ylittää 20 prosenttia, mutta Kukkosen ja Waldenin mukaan elinkeinotoiminnan muodostamat luovutusvoitot lasketaan aina osaksi pääomatuloa. Tällöin pääomatulon osuus nettovarallisuudesta voi kasvaa huomattavasti yli 20 prosentin, koska pääomatulojen osuus on aina vähintään luovutusvoittojen suuruinen (Kukkonen & Walden 2015c; Alhola 2016.)

Koska toiminimen kautta muodostunut yritystoiminnan tulo verotetaan yrittäjän henkilökohtaisena tulona, toiminimeltä ei ole mahdollista siirtää tuloja yrittäjälle maksamalla hänelle nimenomaisesti palkkaa. Toiminimi ei muodosta omaa oikeushenkilöään, vaan se on sama itsenäinen kokonaisuus yrittäjän kanssa. Jos toiminimiyrittäjä maksaisi itselleen palkkaa toiminimen nimissä, tilanne olisi juridisesti vastaava, kuin jos palkansaaja siirtäisi itselleen rahaa omalta tililtä toiselle tililleen ja kirjoittaisi siitä itselleen palkkakuitin.

Toiminimiyrityksen liiketoiminnan muodostaman tuloksen voisi laskea esimerkiksi seuraavasti:

Yrittäjän verotettava tulo vuonna 20x1 on 50 000,00 euroa. Yrityksellä ei ole palkkollisia. Varallisuutta yrityksellä on yhteensä 70 000,00 euron arvosta. Varallisuuteen ei ole laskettu mukaan toiminimiyrittäjän pankkitilin saldoa. Yritystoimintaan liittyvää velkaa yrittäjällä on yhteensä 10 000,00 euroa. Yrittäjä asuu Helsingissä, jonka kunnallisveroaste vuonna 20x1 on 18,5 %. Yrittäjä ei kuulu kirkkoon.

Täten yrityksen nettovarallisuus on 60 000,00 euroa (70 000,00 – 10 000,00). Tästä 20 % eli 12 000,00 euroa on vuotuinen tuotto pääomaosuuden laskentaperusteelle, ja samalla suurin mahdollinen määrä, jonka yrittäjä voi merkitä pääomatuloksi. Jäljelle jäävä 38 000,00 euroa (50 000,00 – 12 000,00) on puolestaan yrittäjän ansiotuloa. Yrittäjä voi myös valita pääomatulo-osuudeksi 10 % (6 000,00 euroa) tai 0 %, jolloin joko 90 % tai 100 % yrityksen tuottamasta veronalaisesta tulosta on yrittäjälle ansiotuloa. Pääomatuloveronalaisesta osuutta koskee 30 000,00 euron alle jäävältä osalta 30 %:n pääomavero, kun taas ansiotuloveronalainen tulo verotetaan valtion tuloveroasteikon mukaisesti (Ks. taulukko 2 s. 8).

Jos tässä esimerkitapauksessa yrittäjä valitsisi 20 % pääomatulo-osuuden, yritystoiminnan muodostamasta veronalaisesta tulosta maksettaisiin pääomatuloveroa 3 600,00 euroa (12 000,00 * 30 %) ja valtion ansiotuloveroa 2 822,50 euroa ((38 000,00 – 25 000,00)

* 17,5 % + 547,50). Kunnallisveroa yrittäjä maksaa 7 030,00 euroa ($38\,000,00 * 18,5\%$) ja Yle-veroa 143 euroa ($38\,000 * 0,68\% = 258,4$, mutta suurin mahdollinen Yle-vero on 143 euroa). Tällöin verotaakka olisi yhteensä 13 595,50 euroa, ja todellinen veroaste 27,19 %.

Jos yrittäjä puolestaan valitsisi 10 % pääomatulo-osuuden, pääomatuloveroa maksettaisiin 1 800,00 euroa ($6\,000,00 * 30\%$) ja valtion ansiotuloveroa 4 000,50 euroa ($(44\,000,00 - 40\,800,00) * 21,5\% + 3\,312,50$). Kunnallisveroa yrittäjä maksaa 8 140 euroa ($44\,000 * 18,5\%$) ja Yle-veroa 143 euroa ($44\,000 * 0,68\% = 299,20$ euroa, maksetaan enintään 143 euroa). Verotaakka olisi yhteensä 14 083,50 euroa, ja todellinen veroaste 28,17 %.

Jos yrittäjä päättäisi valita 0 % pääomatulo-osuuden, pääomatuloveroa ei maksettaisi yritystoiminnan tuottaman tulon osalta laisinkaan, mutta valtion ansiotuloveroa maksettaisiin yhteensä 5 290,50 euroa ($(50\,000,00 - 40\,800,00) * 21,5\% + 3\,312,50$). Kunnallisveroa yrittäjä maksaisi 9250 euroa ($50\,000 * 18,5\%$) ja Yle-veroa 143 euroa ($50\,000 * 0,68\% = 340$ euroa, maksetaan enintään 143 euroa). Verotaakka olisi kokonaisuudessaan 14 683,50 euroa, ja todellinen veroaste 29,37 %.

Esimerkkitapauksessa yrittäjän kannattaisi valita 20 %:n pääomatulo-osuus, koska tällöin verotaakka jää pienimmäksi. Verotettavan tulon laskennassa kannattaa hyödyntää Verohallinnon eri työkaluja; esimerkiksi veroprosenttilaskuri (Veroprosenttilaskuri 2016) näyttää kaikki vähennykset, jotka Verottaja tekee viran puolesta ja antaa samalla arvion maksettavan veron määrästä. Laskuri on suunniteltu pääsääntöisesti palkansaajien tuloveroarviointiin, mutta soveltuu hyvin myös yrittäjien ja henkilöyhtiöiden yhtiömiesten käyttöön näiden yritystoiminnan muotojen verotustavan ansiosta (Ks. s. 12 ja s. 15).

2.4.2 Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö

Avoimet yhtiöt ja kommandiittiyhtiöt ovat kahden tai useamman luonnollisen henkilön muodostamia elinkeinoyhtymiä, joita kutsutaan myös henkilöyhtiöiksi. Henkilöyhtiöiden on harjoitettava elinkeinotoimintaa osakkaidensa, siis yhtiömiesten, yhteiseen lukuun. Henkilöyhtiöt muodostavat oman erillisen oikeushenkilönsä, mutta niitä ei veroteta itsenäisenä verovelvollisena. Myrskyn ja Rabinän (2014, 52) mukaan verovelvollisuuden

syntymisen sijasta henkilöyhtiötä käsitellään laskentasubjektina, jonka liiketoiminnan tulos voidaan vahvistaa. Vahvistettu tulos puolestaan jaetaan osakkaille yhtiösopimuksessa määrättyllä tavalla, ja verotetaan osakkaan tulona. Tästä johtuen henkilöyhtiön voitto-osuuden nostamisesta ei makseta erikseen veroa, koska tällöin voitto tulisi verotettua kahteen kertaan. (Myrsky & Råbinä 2014, 51–53.)

Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön vastuunalaisen yhtiömiehen tulon verottamiseen sovelletaan joiltain osin samoja periaatteita kuin toiminimiyrittäjän elinkeinotoiminnan tulon verottamisesta. Henkilöyhtiön muodostama yritystulo jaetaan yhtiömiesten kesken yhtiösopimuksessa sovitulla tavalla. Jos yhtiösopimuksessa ei ole sovittu henkilöyhtiön tulon jakamisesta, tulo jaetaan tasan kaikkien yhtiömiesten kesken (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 9§).

Kun henkilöyhtiön tuotto on jaettu yhtiömiesten kesken, tulon verotus tapahtuu yhtiömiehen henkilökohtaisen verotuksen kautta. Menetelmä on piirteiltään hyvin samanlainen, jota sovelletaan toiminimiyrittäjän tuloa verottaessa. Nettovarallisuuden lasketaan mukaan yhtiön varat, velat sekä 30% edellisen 12 kuukauden ennakonpidätyksenalaisista palkoista. Nettovarallisuus jaetaan kuitenkin yhtiömiesten kesken suhteessa yhtiösopimuksessa eriteltyyn tulo-osuuksien jakoon. Elinkeinotoiminnan tuloksesta pääomatuloa on osuus, joka vastaa yhtiömiehen osuutta elinkeinotoimintaan kuuluneesta nettovarallisuudelle laskettua 20 % vuotuista tuottoa, eli laskentaperustetta. Huomionarvoista on se, että vastoin kuin toiminimiyrittäjä, tuloa verottaessa yhtiömies ei voi hyödyntää laskentaperusteen eri prosenttiosuuksia, vaan pääomatulona verotettava osuus on aina 20 % laskentaperusteesta. Jäljelle jäävä osuus verotetaan yhtiömiehen ansiotulona. Kommandiittiyhtiön äänetöntä yhtiömiestä käsitellään tuloa jaettaessa samoin kuin muita yhtiömiehiä yhtiösopimuksen puitteissa. (Tikka & Nykänen & Juusela & Viitala 2016.)

2.4.3 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö muodostaa perustettaessa avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön tavoin oman oikeushenkilönsä. Osakeyhtiö kuitenkin eroaa elinkeinoyhtymistä siten, että se on oikeushenkilönä itsenäisesti verovelvollinen. Siinä missä avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön tulos verotetaan yhtiömiesten henkilökohtaisen tuloverotuksen kautta kahdenkertaisen verotuksen välttämiseksi, osakeyhtiössä tulos verotetaan yhtiössä itsessään eikä osakkaidensa kautta. Osakeyhtiö maksaa yhteisöveroa veronalaisesta tulostaan 20 prosenttia.

Osakeyhtiön veronalainen tulo lasketaan tulolähdejakoja noudattaen. Verovuoden tuloista tulee vähentää aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut saman tulolähteen tappiot. Vahvistettuja tappioita voi vähentää 10 verovuoden aikana, mutta vähennysoikeus poistuu, jos osakeyhtiön osakkeista yli 50 % on vaihtanut omistajaa tappiollisen tilikauden aikana tai sen jälkeen, ja osakeomistuksen vaihdos ei ole johtunut perinnönjaosta tai testamentista. Osakkaita puolestaan verotetaan sillä hetkellä, kun osakeyhtiö maksaa varoja yhtiöstä ulos esimerkiksi osinkoina tai palkkana. Osingonjako itsessään ei aiheuta veroseuraamuksia yhtiölle, ellei osingonsaajana ole luonnollinen henkilö tai kuolinpesä – tällöin osakeyhtiön on maksettava suoritetuista osingoista ennakonpidätystä 25,5 %. (Verohallinto 2016d.)

Osakeyhtiö voi päättää suorittaa voitonjaon yhtiökokouksen päätöksellä. Käytännössä voitonjaolla tarkoitetaan osingonjakoa joko yhtiön sijoitetun vapaan pääoman rahastosta tai muusta vastaavanlaisesta yhtiökokouksen päätöksellä määrätystä vapaan oman pääoman rahastosta (Blomqvist & Malmivaara 2016, 52).

Päätös varojenjaosta tehdään yhtiökokouksessa. Yhtiökokous voi valtuuttaa osakeyhtiön hallituksen tekemään varojenjakoan liittyvät päätökset yksin, tai se voi hyväksyä tai hylätä hallituksen ehdotelman varojenjakoamenettelylle, jos valtuutusta ei ole. Valtuutus voidaan antaa vain määräajaksi ja siinä on määriteltävä, mikä on enimmäismäärä, jonka jakamiseen hallitus saa valtuutuksen. Valtuutuksessa voidaan myös määrätä lisäehtoja ja rajoituksia hallituksen päätöksenteolle. Yhtiön hallitus ei myöskään voi valtuutuksella suorittaa voitonjakoa, jos yhtiökokous ei ole vahvistanut jaon kohteena olevan voiton osoittavaa tilinpäätöstä. (Blomqvist & Malmivaara 2016, 53-54.)

Varoja jakaessa on kuitenkin huomioitava, että osakeyhtiölaki määrittelee oletusarvoisesti osakeyhtiön tarkoituksen olevan voiton tuottaminen sen omistajille, ellei yhtiösopimuksessa ole sovittu toisin. Käytännössä siis toimet, jotka vähentävät yhtiön varoja tai lisäävät yhtiön velkoja ilman järkevää, liiketoimintaan liittyvää perustelua, ovat laitonta varojenjakoja. Jos siis päädytään tilanteeseen, jossa yhtiön varat eivät riitä osingonjakoon, voitonjakoa ei voida suorittaa laillisesti. Jotta voitaisiin varmistua siitä, että jakokelpoisia varoja riittää suunniteltuun voitonjakoon, voitonjaon tukena on oltava vahvistettu tilinpäätös ja tilintarkastajan lausunto jakokelpoisten varojen riittävydestä. (Blomqvist & Malmivaara 2016, 51–52; Osakeyhtiölaki 13:2.)

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon merkitään osakkeiden merkintähinnasta osuus, jota ei ole merkitä osakepääomaan eikä vieraaseen pääomaan (Blomqvist & Malmivaara 2016, 56). Rahastoon merkitään myös kaikki oman pääoman sijoitukset, joita ei sijoiteta muihin rahastoihin. Laki ei sinänsä estä tai salli erikseen edellisten tilikausien voittovarojen tai varojen siirtoa muista rahastoista sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon, mutta sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta varojen siirtäminen voittovaroihin ei ole sallittua. Siten osingonjako tapahtuu yleensä voittovaroista (taseessa erät tilikauden voitto / tappio sekä edellisten tilikausien voitto / tappio) ja harvemmin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta. (Blomqvist & Malmivaara 2016, 60.)

Osakeyhtiön nettovarallisuus lasketaan siten, että kaikista yhteisön varoista (käyttö-, vaihto- sijoitus- ja rahoitusomaisuus) vähennetään niistä kaikki velat, jotka on merkitty taseessa yhtiön vieraaksi pääomaksi. Varoihin ei lasketa laskennallisia eriä. (Verohallinto 2016d.) Nettovarallisuuden avulla puolestaan lasketaan osakkeen matemaattinen arvo sekä vertailuarvo. Vertailuarvoa laskettaessa nettovarallisuudesta on vähennettävä tilikaudelta jaettavan osingon määrä. (Blomqvist & Malmivaara 2016, 61.)

Kuten aiemmin mainittiin, osakeyhtiö ei itsessään joudu suorittamaan veroa tehdessään osingonjakoa, ellei osingonsaajana ole luonnollinen henkilö tai kuolinpesä. Osingon vastaanottava taho joutuu muodostaan riippuen suorittamaan veroa saamastaan osingosta.

Taulukko 3. Osingon veronalaisuus. (Blomqvist & Malmivaara 2016, 81-84; Salokoski & Manninen 2014.)

Osingon lähde	Osingon saaja	Osingon verokäsittely
Listaamaton yhtiö	Luonnollinen henkilö	Osingonsaajan osakkeiden matemaattisesta arvosta 8 % on pääomatuloa ja loput ansiotuloa. Pääomatuloksi lasketusta osingosta 25 % on veronalaista tuloa ja 75 % verovapaata tuloa. Ansiotuloksi lasketusta osingosta 75 % on veronalaista tuloa ja 25 % verovapaata tuloa.

		Jos verovelvollisen pääomatuloiksi laskettujen osinkojen arvo ylittää 150 000,00 euroa, ylimenevältä osalta veronalaista on 85 % ja verovapaata 15 %
Listaamaton yhtiö	Listaamaton yhtiö	Osinko on verovapaata tuloa.
Listaamaton yhtiö	Julkisesti noteerattu yhtiö	Osinko on verovapaata tuloa.
Julkisesti noteerattu yhtiö	Luonnollinen henkilö	Osinko on kokonaisuudessaan pääomatuloa. Osingosta 85 % on veronalaista pääomatuloa ja 15 % verovapaata tuloa.
Julkisesti noteerattu yhtiö	Julkisesti noteerattu yhtiö	Osingosta 75 % on veronalaista tuloa ja 25 % on verovapaata tuloa
Julkisesti noteerattu yhtiö	Listaamaton yhtiö	Osinko on verovapaata tuloa, jos listaamaton yhtiö omistaa julkisesti noteeratusta yhtiöstä yli 10 %. Jos listaamaton yhtiö omistaa alle 10 % julkisesti noteeratusta yhtiöstä, osinko on kokonaisuudessaan veronalaista tuloa. Jos osinko on lähtöisin sijoitusomaisuuteen kuuluvista osakkeista, 75 % on siitä veronalaista tuloa ja 25 % verovapaata tuloa.

2.4.4 Osuuskunta

Osakeyhtiön tavoin osuuskunta on yhteisö, joka muodostaa jäsenistään täysin erillisen oikeushenkilön. Lähtökohtaisesti osuuskuntalain mukaan osuuskunnan tarkoituksena on harjoittaa taloudellista toimintaa sen jäsenien taloudenpidon tai elinkeinon tukemiseksi osuuskunnan tarjoamien tai tuottamien palveluiden kautta. Osuuskunta voi määritellä tarkoituksensa myös toisenlaiseksi sääntöjensä kautta, jolloin se muistuttaa toiminnaltaan enemmän osakeyhtiötä. Suurin ero näiden kahden yhtiömuodon välillä on tavassa, jolla ne hankkivat yhteisölle omaa pääomaa ja pääoman tarkoitus - osakeyhtiön tarkoituksena on tuottaa omistajilleen tuottoa, kun taas osuuskunta sopii yhtiömuotona paremmin toimintaan, jonka päätavoitteena ei ole yhteisön arvon kasvattaminen. Pöyhösen (2013, 48) mukaan osuuskunnan mahdollisuudet hankkia sijoittajilta varoja oman pääoman ehdoin ovat heikommat kuin osakeyhtiöllä, mutta toiminnan tulos on helpompi muuttaa yhteisön omaksi pääomaksi alhaisemmilla kustannuksilla kuin osakeyhtiömallissa. Yhteisönä osuuskunta on velvollinen maksamaan syntyneestä tulosta yhteisövero. (Pöyhönen 2013, 48-50.)

Osuuskunnan jäsenillä on kullakin vähintään yksi osuus yhteisöstä. Osakkeiden ja osuuksien antamisesta yleensä säännellään osuuskunnan säännöissä, tai osuuskunnan kokous voi päättää osuus/osakeannista tai valtuutuksesta sellaiseen. (Pöyhönen 2013, 236-237.)

Osuuskunnan jäsenmäärä vaikuttaa osuuksien lukumäärän ja osuuspääoman kautta sen oman pääoman määrään. Pöyhösen mukaan osuuskunta on henkilöyhteisö, jonka uudet jäsenet hyväksytään sen sääntöjen mukaisen menettelyn mukaisesti. Jäsenyyshennettelyyn sisältyy tapa, jolla jäsen saa osuuskunnan osuuden itselleen. Osuus voi olla maksullinen. Jäsenellä on oikeus päättää osuuskunnan jäsenyytensä ja sitä kautta saada takaisin hänen osuuteensa palauttamista. Osakeyhtiön tavoin osuuskunnan osakkeet ja osakepääoma rekisteröidään. Velkojien oikeuksia suojellaan sääntelemällä osuuskunnan varojenjako. (Pöyhönen 2013, 237-238.)

Yleisimmät osuuskunnan tavat suorittaa voitonjakoa on osakeyhtiön tavoin ylijäämän, jakaminen ja varojen jakaminen vapaan oman pääoman rahastosta tai osuuskunnalle maksetun jäsenosuuden palauttaminen (Pöyhönen 2013, 269). Osuuskunta voi maksaa jäseniensä osuuspääomille korkoa, joka on jäsenelle veronalaista tuloa tietyn vuosittaisen raja-arvon ylittämisen jälkeen. Luonnolliselle henkilölle ja kuolinpesälle tuo raja on 1

500 euroa / vuosi. Raja on henkilökohtainen ja koskee kaikkia henkilön saamia osuuskorkotuloja. Myös tulolähdelajittelu koskee osuuskorkoa; 1 500 euron verovapaa osuus jaetaan ensisijaisesti henkilökohtaisen tulolähteen piiriin, mutta se voidaan myös jakaa maatalouden tulolähteeseen tai elinkeinotoiminnan tulolähteeseen. (Pöyhönen 2013, 275-276.)

Liikkeen- ja ammatinharjoittajan ja maatalouden harjoittajan osuuspääomakorot laskeetaan aina osaksi hänen yritystuloaan. Myös heitä koskevat 1 500 euron verovapaan osuuden raja, mutta sen maatalouden ja elinkeinotulonlähteeseen kuuluva osuus vähennetään yritystulosta nettovarallisuuden kautta ennen yritystulon jakamista ansiotulo- ja pääomatulo-osuuksiin. Verovapaata osuutta ei luonnollisesti voi vähentää useaan kertaan eri tulonlähteissä: jos esim. 20 % verovapaasta osuudesta on vähennetty henkilökohtaisen tulolähteen piirissä, loput 80 % voidaan jakaa maatalouden tulolähteeseen tai elinkeinotulonlähteeseen. (Pöyhönen 2013, 276.)

Pöyhösen mukaan osuuskunta voi jakaa toiminnan tuloksena syntyneitä ylijäämiä myös sen mukaan, miten jäsen on käyttänyt osuuskunnan palveluksia. Tämä vaikuttaa siihen, onko jäsenen siten saama tulo verovapaata vai veronalaista tuloa. Verovapaaksi tuloksi lasketaan ylijäämäosuuden palautukset ostohyvityksenä, bonuksina tai muilla tavoin, kuten esimerkiksi jakamalla ylijäämä jäsenille heidän kotitaloutensa ostojen mukaisesti. Jos jäsenen käyttämät palvelut liittyvät hänen omaan tulohankkimistoimintaansa, hankintojen kautta palautettu ylijäämä on hänelle veronalaista tuloa. Ylijäämäpalautus voidaan merkitä kirjanpidossa esimerkiksi ostojen ja myyntien oikaisueränä. Hankinnan luonne määrää mihin tulolähteeseen veronalainen tulo merkitään. (Pöyhönen 2013, 276-277.)

Lähtökohtaisesti osuuskunnan jakama ylijäämäpalautus on kokonaan vähennyskelpoinen, jos jako perustuu osuuskunnan ostoihin/myynteihin. Tämä pätee myös silloin, kun osto- ja myyntisuoritukset ovat tapahtuneet muusta kuin osuuskunnan jäsenille kohdistuvasta myynnistä. (Pöyhönen 2013, 277.)

Osuuskunnassa on oltava oman pääoman tukena lain edellyttämänä rahasto, johon siirretään vuosittain 5 % osuuskunnan vahvistetun tilinpäätöksen taseen ylijäämästä. Koska osuuskunnan jäsenillä on erotessaan oikeus saada osuuskuntaan suorittamansa osuus takaisin, rahaston olemassaoloa voidaan pitää käytännössä välttämättömänä. Rahaston

pienin sallittu arvo on 2 500 euroa (vrt. osakeyhtiön 2 500 euron alkupääomavaatimukseen). Osuuskunta voi myös itse määrätä säännöissään suuremmasta vararahaston vähimmäisarvosta. (Pöyhönen 2013, 278-279.)

2.5 Ennakkoverotus

Ennakkoverotuksesta säädellään verotusmenettelylaissa. Lain mukaan sitä tulee soveltaa valtioveroon, kunnallisveroon, yhteisön tuloveroon, kirkollisveroon sekä sairausvakuutusmaksuihin. Verotusta ylin valvova viranomaisena on valtiovarainministeriö, erityisesti sen vero-osasto, jossa valmistellaan verolait. Toinen suuri toimija ja vaikuttaja suomalaisessa verotuskäytännössä on Verohallinto. (Niskakangas 2013, 105-106.)

Suomessa tuloverotus tapahtuu verovuositain. Lähtökohtaisesti verovuosi on yhden kalenterivuoden mittainen, mutta liikkeen- ja ammatinharjoittajan verovuosi voi olla muukin ajanjakso kuin kalenterivuosi. Liikkeen- ja ammatinharjoittajien sekä yhteisöjen verovuosi on sidoksissa niiden tilikausiin - tilikausi on yleensä 12 kuukautta, mutta poikkeustapauksissa se voi olla jopa 18 kuukautta. Koska liikkeen- ja ammattiharjoittajien verotus tapahtuu heidän henkilökohtaisen verotuksen kautta, heidän verovuotensa on yhdistetty heidän yrityksensä tilikauden päättymiseen. Jos verovuonna päättyy kaksi tilikautta, niiden verotus yhdistetään. Jos kalenterivuoden aikana ei puolestaan pääty tilikautta, sen verotus siirtyy seuraavalle kalenterivuodelle. (Niskakangas 2013, 106.)

Lähtökohtaisesti Suomessa vero peritään sinä vuonna, jona tulo on kertynyt. Sekä yhteiskunnan että verovelvollisten etua on pyritty suojelemaan kehittämällä tuloverotuksen ennakkoperintäjärjestelmä, jota säätelee ennakkoperintälaki. Ennakkoperintä jaetaan kahteen vaiheeseen; ennakonpidätykseen ja ennakonkantoon. Ennakonpidätyksellä tarkoitetaan sitä, että suorituksen maksaja pidättää suorituksesta veron ja tilittää sen verovirastolle. Ennakonkannolla puolestaan tarkoitetaan tilannetta, jossa verovelvollinen maksaa ennakkoveroa saadun tulon mukaisesti. Ennakkoperintä tapahtuu ensisijaisesti ennakonpidätyksen välityksellä. (Niskakangas 2013, 107.)

Ennakkoperintä perustuu tuloarvion, jonka veroviranomainen esittää verovelvolliselle. Verovelvollisen tuloista peritään veroa tuloarvion mukaisesti koko verovuoden ajan. Verovuoden päätyttyä ja lopullisen verotuksen käynnistyessä selviää, onko tuloarvio vastannut verovuoden tulototeutumaa. Jos veroa on peritty verovelvollisen tuloihin nähden liikaa, verovelvollinen saa ylijäämän veronpalautuksena. Jos veroa on peritty tuloihin

nähden liian vähän, verovelvollisen on suoritettava erotuksen suuruinen jäännösvero. Verovelvollinen voi pyytää jo verovuoden aikana ennakoperinnän perusteiden muuttamista, eli käytännössä pyytää ennakonkantonsa alentamista tai korottamista. Ennakko-vero voi myös täydentää ns. täydennysmaksulla jo etukäteen. (Niskakangas 2013, 108; 110.)

3 Arvonlisäverotus

3.1 Arvonlisäveron perusteet

Arvonlisävero on kulutusvero, joka kuuluu Suomen verotusjärjestelmässä välillisiin veroihin. Välillisellä verolla tarkoitetaan veroa, jota peritään nimensä mukaisesti välillisesti esim. ostaessa ja myydessä hyödykkeitä. Kulutusverolla tarkoitetaan veroa, jota nimenomaan kotitaloudet ja ei-yrityksiä asiakkaat maksavat tavaroiden ja palveluiden kulutuksesta. Välillisellä verolla tarkoitetaan tilannetta, jossa veron lopulliset maksajat eivät tilitä veron osuutta valtiolle, vaan sen tekevät heidän puolestaan tavaroiden tai palvelun myyjä. Veron osuus siirretään myydyin tuotteen tai palvelun myyntihintaan. (Niskakangas 2014, 127.)

Arvonlisäveroa maksetaan kaikissa vaiheissa tuotteen tai palvelun luontiprosessia. Aina kun tuotetta tai palvelua varten ostetaan tarvittava osa tai palvelu, sen hinnassa on oltava mukana arvonlisäveron osuus. Siksi verovelvollisia ovat kaikki palveluiden tuottajat tai jälleenmyyjät. Lopullinen veron maksaja on kuitenkin aina kuluttaja, joten tuotantovaiheessa arvonlisävero tavallaan kelluu yritysten ja / tai palveluntuottajien välissä. Jotta arvonlisäveron osuus tuotteesta ei kertaantuisi, arvonlisäverovelvollisille on myönnetty veroa koskeva vähennysoikeus. Verovelvollinen taho saa siis vähentää arvonlisäverollisen myydyin tuotteen hinnasta sen valmistamiseen tai hankkimiseen kuuluneen arvonlisäveron osuuden. Siten myyntihinnasta poistetaan sen tuottamiseen vaadittujen osien tai palveluiden hinnoissa jo maksettu arvonlisävero. Tarkemmin vähennysoikeutta käsitellään myöhemmin luvussa 3.1.2. (Niskakangas 2014, 128-129.)

Arvonlisävero on myös ns. oma-aloitteinen vero; verovelvolliset joutuvat siis itse laskemaan arvonlisäveron saldon joko kuukausittain, kvartaaleittain tai kerran vuodessa yritystoiminnan suuruudesta riippuen. Lähtökohtaisesti ilmoituskausi on yhden kalenterikuukauden pituinen, mutta yritys voi valita pidemmän ilmoituskauden, jos sen liikevaihto

alittaa tietyt raja-arvot. Jos liikevaihto on alle 25 000 euroa, yritys voi pidentää ilmoitusjaksonsa vuoden pituiseksi. Jos liikevaihto ylittää 25 000 euron raja-arvon, mutta jää 50 000 euron raja-arvon alapuolelle, yritys voi tehdä kausiveroilmoituksen neljännesvuosittain. (Sirpoma & Tannila 2014, 45.)

Verovelvolliset ilmoittavat arvonlisäveroihin liittyvät tiedot kausiveroilmoituksella: myynnin arvonlisäveron osuus verokannoittain, ostojen arvonlisäveron osuus sekä EU-kauppaan liittyvät tiedot. Verohallinto ei lähetä yrityksille kuukausittain kehotusta tehdä ilmoitusta arvonlisäveroista, vaan yrityksen on toimitettava ne itse, oma-aloitteisesti. (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 30–33.)

Suomen arvonlisäverojärjestelmässä verovelvollisuudella tarkoitetaan yrittäjän velvollisuutta tilittää myynnistä arvonlisäveroa valtiolle, ja arvonlisäveron vähennysoikeus puolestaan syntyy tämän velvollisuuden perusteella. Arvonlisäverolaki (1993, 84 §; 85 a §; 85 b §) määrittelee erikseen, minkä hyödykkeiden kauppa kuuluu minkäkin arvonlisäverokannan alle - 24 %, 14 % vai 10 % - ja minkälaisien hyödykkeiden kauppa tai käyttö ei kuulu vähennysoikeuden piiriin, vaikka hyödykkeen hankkiminen olisikin osa yrityksen liiketoimintaa. 24 % yleisverokannan alle kuuluu suurin osa tavara- ja palvelukaupasta. 14 % verokanta koskee elintarvike- ja rehukauppaa sekä ravintola- ja ateriapalveluita. 10 % alennettu verokanta koskee henkilökuljetuksia, majoituspalveluita, liikuntapalveluita, kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien pääsymaksuja, lääkkeitä, kirjoja sekä sanoma- ja aikakauslehtien kestotilauksia. (Sirpoma & Tannila 2014, 121-123.)

Jos tavaran tai palvelun myynti, maahantuonti tai EU-kauppa tapahtuu Suomessa, sovelletaan luonnollisesti Suomen arvonlisäverolakia. Kaupan tapahtumiselle Suomessa on puolestaan laissa useita määritelmiä. Nämä ns. myyntimaasäännökset määrittävät pitkälti, sovelletaanko Suomen arvonlisäverolakia vai ei. Käytännössä tämä tarkoittaa myös sitä, että ulkomaalaisen toimijan Suomessa tapahtunut arvonlisäverovelvollinen kauppa kuuluu Suomen lain piiriin, ja siten Suomen valtiolla on oikeus periä näiltä saataviaan, vaikka ulkomaisen toimijan kotipaikka ei olisikaan Suomessa. (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 34–36.)

3.1.1 Verovelvollisuuden synty

Jos ja kun yritys harjoittaa arvonlisäveronalaista liiketoimintaa, sen on hakeuduttava toiminnastaan arvonlisäverovelvolliseksi. Tämä tapahtuu rekisteröitymällä arvonlisäverovelvolliseksi Verohallinnolla Y-lomakkeiden avulla. Rekisteröinti on poikkeustapauksissa mahdollista takautuvasti, mutta käytännössä yrityksen liiketoiminnan ennustettavuuden kannalta rekisteröinti olisi hyvä saada aluilleen mahdollisesti jo ennen liiketoiminnan alkamista, yrityksen kaupparekisterirekisteröinnin yhteydessä. Jos yritys on vasta aloittanut toimintansa, eikä sitä ole vielä merkitty kaupparekisteriin, se saa arvonlisäverovelvolliseksi ilmoittautuessaan yritys- ja yhteisötunnuksensa, Y-tunnuksen. Se toimii yrityksen tunnistenumeron virallisissa yhteyksissä ja muuntuu yrityksen arvonlisäverotunnisteeksi EU:n alueella tapahtuvassa kaupassa: tunnuksen lisätään FI-alkutunniste ja kahden viimeisen numeron välinen väliviiva poistetaan. Kun yrityksen Y-tunnus on muotoa 1234567-8, sen arvonlisäverotunniste (eng. VAT number) on FI12345678. (Sirpoma & Tannila 2014, 23–26)

Yritys katsotaan toiminnaltaan arvonlisäverovelvolliseksi, kun sen liikevaihto ylittää verovuonna 10 000 euroa (8 500 euroa ennen vuotta 2016) vaikka se ei olisi hakeutunut toiminnastaan arvonlisäverovelvolliseksi. Siten esim. harrastusluontoinen tai satunnainen toiminta jää arvonlisäverotuksen ulkopuolelle. Tätä kutsutaan ns. vähäiseksi toiminnaksi. Vähäisen liiketoiminnan raja-arvot koskevat kaikkia liiketoimintaa harjoittavia, yritysmuodosta riippumatta. Toimijalla on kuitenkin oltava Suomessa kiinteä toimipaikka. Jos liikevaihto ylittää tilikauden aikana 10 000 euron raja-arvon, myyjä on verovelvollinen takautuvasti ensimmäisestä myynnistään alkaen, tai jos ylitys tapahtuu vasta seuraavana tilikautena ja kalenterivuotena, takautuvuus pysähtyy uuden kalenterivuoden alkuun. Tästä johtuen yrittäjän olisi hyvä arvioida ja seurata tarkkaan raja-arvon ylittämistä - jos ylitys todennäköisesti tapahtuu, yrityksen kannattaa hakeutua vapaaehtoisesti arvonlisäverovelvolliseksi. (Sirpoma & Tannila 2014, 54-55; Taipalus & Talvitie 2015.)

Raja-arvon ylittämiseen vaikuttavaan liikevaihtoon lasketaan arvonlisäverolain mukaan mm. seuraavat erät:

- Tavaroiden ja palveluiden verolliset myynnit
- Yhteisökauppa eli EU-kauppa
- Vientimyynti
- Veroton matkustajamynti

- Arvonlisäverolain pykälien 71 ja 72 mukainen verottomien palveluiden myynti
- Verottomat moottoriajoneuvomyynnit (Taipalus & Talvitie 2015.)

Vähäisen liiketoiminnan harjoittajilla on mahdollisuus käyttää ns. arvonlisäverohuojennusta. Alarajahuojennusta on mahdollista hyödyntää, jos yrityksen tilikauden liikevaihto jää alle 30 000 euron (22 500 euroa ennen vuotta 2016). Huojennusta on haettava takautuvasti tilikauden päätyttyä, viimeistään kolmen vuoden kuluessa kohdetilikauden päättymisestä. Koska huojennusta haetaan takautuvasti, käytännössä verovelvollinen ilmoittaa arvonlisäverotietonsa kausiveroilmoituksella normaalisti ja joko suorittaa tai saa palautusta verollisten myyntien ja ostojen suhteessa. Huojennus on siten ylimääräistä palautusta, jota verovelvollinen voi hakea matalan liikevaihdon perusteella. (Verohallinto 2015; Sirpoma & Tannila 2014, 149-151.)

Huojennuksen määrä lasketaan seuraavasti:

$$\text{Huojennus} = \text{vero} - (\text{liikevaihto} - 10\,000) / 20\,000 * \text{vero}$$

Jos siis tilikauden liikevaihto olisi 25 000 euroa ja yhtiö on kohdetilikautena jo suorittanut valtiolle arvonlisäveroa 2000 euroa, huojennuksen määrä olisi seuraava:

$$\text{Huojennus} = 2\,000 - (25\,000 - 10\,000) / 20\,000 * 2\,000 = 500.$$

Verovelvollinen voisi siis tässä tapauksessa pyytää Verohallinnolta palautuksena huojennuksen määrän, 500 euroa. (Sirpoma & Tannila 2014, 45; 152; Taipalus & Talvitie 2015.)

3.1.2 Mikä on verollista?

Pääsääntöisesti yrityksen kaikki Suomessa tapahtuvat myynnit ovat verollisia, ellei arvonlisäverolaissa ole säädetty kyseisen tuotteen tai palvelun myyntiä verottomaksi. Tavaraksi määritellään kaikki aineelliset esineet sekä sähkö, kaasu, lämpö, kylmyys ja näihin verrattavat energiahyödykkeet. Kaikki muu liiketoiminta, joka ei mahdu tavarankäsitteeseen, on palvelua arvonlisäverotuksen näkökulmasta. Omaksi ongelmakohtakseen muodostuvat kaupan kohteet, jotka voidaan laskea sekä tuotteeksi että palveluksi. Esim. Tietokoneohjelmia käsitellään ohjelmasta riippuen joko palveluna tai tavarana: standardiohjelmat kuten tekstinkäsittelyohjelmat käsitellään tavarana. Jos on kuitenkin

kyseessä juuri yrityksen tarpeisiin räätälöity erikoisohjelma, ohjelmaa käsitellään Sirpoman ja Tannilan mukaan palveluna. (Sirpoma & Tannila 2014, 80.)

3.1.3 Vähennysoikeus

Arvonlisävero on luonteeltaan vero, jota maksetaan läpi koko tuotteen tai palvelun tuotantoprosessin. Veron lopullinen maksaja on kuitenkin vasta kuluttaja, vaikka yritykset maksavat arvonlisäveroa jo hankkiessaan osia ja tekijöitä lopullista, valmista tavaraa tai palvelutuotetta varten. Yritykset ovat ostaessaan osia lopullista tuotteita varten kuluttajan asemassa, ja maksavat hankinnoistaan arvonlisäveroa. Vähennysoikeus on luotu siksi, ettei vero kertaantuisi eri tuotantovaiheissa, kun tuote myydään verollisena eteenpäin. Tarkoituksen myötä vähennysoikeus annetaan vain verovelvollisille, ja koskee vain ostoja, joista myyjä on joutunut tilittämään veron valtiolle. (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 262.)

Verovelvollinen ilmoittaa kausiveroilmoituksessa sekä myynneistensä perimänsä arvonlisäveron määrän, että hankinnoistaan maksamansa arvonlisäveron määrän. Jos näiden kahden summan erotus on negatiivinen, negatiivinen osuus palautetaan verovelvolliselle rahana. (Äärilä, Nyrhinen & Hyttinen 2015, 262–263) Lähtökohtaisesti vain verolliseen liiketoimintaan tehdyistä arvonlisäveron piiriin kuuluvista verollisista hankinnoista saa tehdä vähennyksen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että suurin osa yritystoimintaan liittyvästä ostotoiminnasta kuuluu vähennyksen piiriin, ellei laissa ole nimenomaisesti kielletty kyseisen ostosuorituksen arvonlisäverojen vähentämistä. (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 263.)

Myös ns. ”nollaverokannan” alaista liiketoimintaa harjoittavilla on palautusoikeus, ja se toimii samalla tavalla kuin tavallista verollista liiketoimintaa harjoittavien yritysten vähennysoikeus. Tästä johtuen on tärkeää tehdä rajanveto verottoman myynnin ja nollaverokannan alaisen myynnin välillä. Nollaverokannan alaista liiketoimintaa ovat mm. yleishyödyllisen yhteisön jäsenlehden painotyö sekä kullan myynti keskuspankille. (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 263; Sirpoma & Tannila 2014, 86-87.)

Äärilän, Nyrhisen ja Hyttisen (2015, 264) mukaan verollista liiketoimintaa on yhteenvetona toiminta, jonka harjoittaja tilittää myynnistään arvonlisäveron

1. yleisen verokannan mukaan (24 %)

2. alemman verokannan mukaan (14 % ja 10 %)
3. ns. nollaverokannan mukaan.

Tällä määritelmällä verollisen liiketoiminnan käsitteen alle ei kuulu veroton myynti, joka ei kuulu nollaverokannan alaiseen toimintaan. Siten esim. rahoitus- ja vakuutuspalvelujen myyjillä ei ole oikeutta vähentää näihin myyntitapahtumiin kuuluvia tai vaadittavien hankintojen arvonlisäveron osuutta. Myös silloin, jos yrityksen liikevaihto jää tilikauden aikana 10 000 euron alle, yrityksellä ei ole vähennysoikeutta tekemistään ostoista, koska se ei myöskään ole velvollinen maksamaan valtiolle arvonlisäveroa myynneistään (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 264). Vastaavasti arvonlisävero voi sisältyä vain verovelvolliselta myyjältä tehtyihin ostoihin. Toimittajan arvonlisäverovelvollisuuden ja siten siltä tehtyjen ostojen vähennyskelpoisuuden perustuen myyjän arvonlisäverovelvollisuuteen voi tarkistaa Verohallinnon arvonlisäverorekisteristä. Tiedot löytyvät myös Yritystietojärjestelmästä - ytj.fi. (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 265.)

Jotta ostaja voisi vähentää hankinnasta suorittamansa arvonlisäveron, kyseessä ei saa olla myyjän puolelta myyntitapahtuma, josta aiheutuvaa veroa ei tilitetä. Näihin myynteihin lukeutuvat oman käyttöomaisuuden myynti (jos käyttöomaisuus on hankittu vähennyskeltottomaan käyttöön), kiinteistön tai sen osan vuokraus, jos myyjä ei ole hakeutunut kyseisestä toiminnasta verovelvolliseksi eikä verollisesta aiheutuvat viivästyskorot tai perintäpalkkiot. Vaikka myyjä olisi perinyt näistä myyntitapahtumista arvonlisäveroa, ostajalle ei synny vähennysoikeutta näiltä osin. Äärilä, Nyrhinen ja Hyttinen (2015, 267-268) mainitsevat tästä esimerkkinä korkeimman hallinto-oikeuden tapauksen 15.1.1998 T 43, jossa huoltoaseman vaihto- ja käyttöomaisuuden myynti oli kauppakirjan ehtojen mukaisesti käsitelty arvonlisäverollisena. Sekä myyjä että ostaja käsittelivät tapahtuman verollisena kirjanpidoissaan, mutta KHO:n mukaan ”koska liikkeen luovutukseen liittyvien tavaroiden ja palvelujen myynnin verottomuutta koskeva säännös on arvonlisäverolain 4 lukuun sisältyvä poikkeuksia myynnin verollisuudesta koskeva aineellinen säännös”, kauppakirjalla ei voinut sopia myyntitapahtumaa molempien osapuolien osalta verolliseksi. Vaihto- ja käyttöomaisuuden myynnissä ostaja oli tavallaan kuluttajan asemassa, jolloin hän ei olisi saanut vähentää ostojen sisältämän arvonlisäveron osuutta. Tekemällä vähennyksen ostaja kadotti arvonlisäveron osuuden hankinnastaan veronsaajan vahingoksi. Tästä johtuen ei voi laillisesti syntyä tilannetta, jossa veronsaaja - eli Suomen valtio - jäisi arvonlisäverovelkaa periessään paitsioon kuvatulla tavalla. (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 267-268.)

Hankittua vaihto-omaisuutta koskevan arvonlisäveron voi vähentää heti sen hankintakuukautena, riippumatta siitä, suoritetaanko vaihto-omaisuuden hankintamenoista poistoja useamman vuoden ajan. Siten vaihto-omaisuuden tasearvoksi jää sen arvonlisäveroton arvo. Olennaista vähennysoikeudelle on se, liittyykö hankinta yrityksen liiketoimintaan. Hyvänä ohjenuorana voidaan pitää sitä, onko hankinta yritystoiminnalle ja sen kehittämiseksi välttämätön. Jos on, eikä kyseistä erää ole laissa määritelty vähennyskelvottomaksi, vähennyksen saa tehdä. (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 273.)

3.2 Laskujen sisältövaatimukset arvonlisäverotuksen kannalta

Laskut ja niiden sisältö liiketoiminnan ja arvonlisäverotuksen kannalta on nostettu olennaiseksi osuudekseen tämän opinnäytetyön teoriaosuudessa, koska laskut ovat liiketoiminnan kenties tärkeimpiä asiakirjoja. Ne sisältävät tiedot liittyen siihen, mitä alv-menettelyä myynti- tai ostosuorituksessa sovelletaan. Niillä myös perustellaan ostajan oikeus vähentää arvonlisävero. Ilman niitä tapahtuneita myyntejä tai ostoja ei voi merkitä tositteiksi kirjanpitoon, eikä vähennyksiä voi tehdä. Myös viranomaiset valvovat yritysten ilmoittamien arvonlisäverovelan tai -saamisten määrää nimenomaan laskujen avulla. Koska laskuilla on erittäin suuri merkitys niin kirjanpidon kuin verotuksen kannalta, laskujen sisältöä säännellään tarkasti sekä kansallisen että kansainvälisen lainsäädännön avulla. Euroopan Unionin puolelta koko unionin alueen arvonlisäverokäytäntöjä on pyritty yhtenäistämään arvonlisäverodirektiivillä 2006/112/EY. (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 779.)

Myyjä on velvollinen laatimaan laskun myyntitapahtumasta (Arvonlisäverolaki 1993/1501 209 b §). Lähtökohtaisesti lasku tulee laatia myyntimaan lainsäädännön mukaisesti soveltaen ns. myyntimaasäännöksiä. Jos myynti on myyntimaasäännösten mukaan tapahtunut Suomessa, lasku tulee laatia Suomen arvonlisäverolainsäädännön mukaisesti. Tavaroiden myynnin yleissäännöksen mukaan tavara on myyty Suomessa, jos se on täällä luovutushetkellä (Arvonlisäverolaki 1993/1501 63 §). Jos tavaraa puolestaan kuljetetaan ostajalle, myynti tapahtuu Suomessa, jos kuljetus lähtee liikkeelle tai tapahtuu kokonaisuudessaan Suomessa. Jos tavara on puolestaan EU-alueen ulkopuolella, kun kuljetus alkaa ja myyjä tuo sen Suomeen nimenomaisesti myyntiä varten, myynnissä sovelletaan Suomen arvonlisäverolainsäädäntöä (Arvonlisäverolaki 1993/1501 63 §; Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 779-780.)

Kuviossa 1 tarkastellaan pääsääntöä täydentäviä tilanteita, joissa lasku tulee laatia Suomen arvonlisäverolain mukaisesti. Esimerkiksi tilanteissa, joissa tavallinen kuluttaja ostaa verkkokaupasta tuotteen, joka kuljetetaan Suomeen toisesta EU-maasta, myyjän tulee laatia lasku Suomen arvonlisäverolain mukaisesti. Jos tavara kuljetetaan nimenomaisesti Suomessa tapahtuvaa kokoamistyötä tai asennusta varten, myynti tapahtuu Suomessa. Palveluiden osalta myyntimaan ja siten sovellettavan arvonlisäverolainsäädännön arviointi on haastavampaa: Sirpoma ja Tannila (2014, 296) mainitsevat myyntimaan arvioinnin pääsäännön muuttuneen palvelukaupan osalta vuonna 2010. Arvonlisäverolain 65 §:n mukaan elinkeinonharjoittajalle luovutetut palvelut ovat lähtökohtaisesti myyty ostajan kotipaikkavaltiossa. (Arvonlisäverolaki 1993/1501 65§; Sirpoma & Tannila 2014, 270; 296.)

Myyjä (tai joku myyjän toimeksiannosta) kuljettaa tavaran toisesta EU-maasta Suomeen yksityishenkilölle (ostajalle)

Tavara kuljetetaan toisesta EU-maasta Suomeen täällä tapahtuvaa asennus- tai kokoamistyötä varten

Ostettu palvelu suoritetaan Suomessa, ja ostajan kotipaikka sijaitsee Suomessa

Kuvio 1. Myyntimaan arviointi ja Suomen arvonlisäverolain soveltaminen laskunlaadinnassa (Sirpoma & Tannila 2014, 270; 296).

Jos myyjä on toisessa EU-jäsenmaassa ja myynti tapahtuu Suomessa, mutta ostaja on Suomessa verovelvollinen, lasku on laadittava myyjän kotimaan lainsäädännön mukaan. Arvonlisäverolain 209b §:n mukaan myyjän tulee antaa verollisesta tavaran tai palvelun myynnistä ostajalle lasku, jos ostaja on elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, joka ei harjoita elinkeinotoimintaa. Lasku on annettava myös silloin, kun suoritetaan ennako-

maksua tai muita myyntein oikaisueriä, joita ei ole huomioitu aiemmassa laskussa. Ennakkomaksua ei tarvitse kuitenkaan merkitä laskulla tavarain yhteisömyynteissä, eli EU-kaupassa (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 782–783).

Myyjä on velvollinen laatimaan laskun myyntitapahtumasta. Lähtökohtaisesti lasku on laadittava myyntimaan lainsäädännön mukaisesti. Jos myynti on myyntimaasäädösten mukaan tapahtunut Suomessa, lasku tulee laatia Suomen arvonlisäverolainsäädännön mukaisesti. Laskuksi kelpaa arvonlisäverodirektiivin mukaan kaikki paperisessa tai sähköisessä muodossa olevat tositteet, jotka ovat direktiivin vaatimusten mukaisia (Tannila & Kukkonen & Päckilä 2013, 19).

Pääsääntöisesti laskua ei tarvitse laatia, kun kyseessä on veroton myynti. Poikkeuksena tähän ovat kuitenkin esim. kullin myynti keskuspankille sekä lehden painoksen myynti yleishyödylliselle yhteisölle. Myös esim. kiinteistön luovutuksesta, sosiaalihuoltopalvelun myynteistä ja terveydenhuoltopalveluiden myynteistä on laadittava ostajalle lasku tämän toisessa EU-valtiossa käännetyn verovelvollisuuden perusteella. Laskua ei tarvitse kuitenkaan antaa rahoitus- ja vakuutuspalveluiden myynteistä, sillä vakuutusten ja rahoituspalveluiden hinta muine tietoineen selviää kyseisten palveluiden sopimuksista, joita säätelee alan oma lainsäädäntö tarkemmin. (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 783.) Laskumerkintöjä säätelee arvonlisäverolain 209e §. Laskun kielellä ei ole merkitystä, mutta Verohallinto voi tarvittaessa vaatia laskun kääntämistä valvontaa varten (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen, 784.)

Kotimaankaupassa laskuissa on oltava merkittynä seuraavat tiedot:

- Laskun antamispäivämäärä
- Laskun numero, jolla se yksilöidään muista myyjän laskuista
- Myyjän Y-tunnus tai ALV-tunnus
- Ostajan ALV-tunnus, jos ostaja on käänteisen verovelvollisuuden piirissä (esim. rakennuspalvelut)
- Myyjän ja ostajan nimi ja osoite
- Myytyjen tuotteiden määrä ja tyyppi
- Tavaroiden tai palveluiden toimituspäivä, suorituspäivä tai ennakkomaksun maksupäivä
- Veron peruste kunkin verokannan ja verottomuuden osalta erikseen
- Veroton hinta
- Hyvitykset, jos niitä ei ole huomioitu verottomassa hinnassa

- Maksettavan arvonlisäveron määrä
- Verokanta
- Jos myynnistä ei suoriteta veroa, laskussa on oltava merkintä siitä, mihin verottomuus perustuu. Esim. Äärilä, Nyrhinen ja Hyttinen (2015, 788) mainitsevat tästä esimerkkinä verottoman vesialuksen myynnin, jota voidaan merkitä laskuun esimerkiksi ”veroton myynti” ”Alv 0 %”, ”veroton vesialus” tai ”ALV 58 §”. Verohallinto on ohjeistuksissaan suositellut, että verottomuuden peruste merkitään myös sanallisesti pykälän oheen epäselvyyksien välttämiseksi
- Peruste käänteiselle verovelvollisuudelle
- Jos kyseessä on korjaus- tai hyvityslasku, mitä laskua uusi lasku korjaa. (Tannila & Kukkonen & Päckilä 2013, 34–48; Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen, 787-788.)

Jos kyseessä on kotimaan rajat ylittävä kansainvälinen kauppatilanne, edellisten merkintöjen lisäksi laskusta on löydettävä:

- Myyjän ALV-tunnus
- Ostajan ALV-tunnus
- Veron peruste verottomuuden osalta. (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 791.)

Arvonlisäverolain 209 f §:n mukaan Suomessa on sallittua soveltaa ns. kevennettyjä laskumerkintävaatimuksia. Jos ostaja on yksityishenkilö, laskun loppusumma on enintään 400 euroa ja myytävä tuote tai palvelu koskee ravintola- tai ateriapalvelua, henkilökuljesta tai pysäköintimaksuja, laskuun lain vaatimat merkinnät ovat pienemmät. (Arvonlisäverolaki 1993, 209 f §.)

Sovellettaessa kevennettyjä laskumerkintävaatimuksia, seuraavien merkintöjen on löydettävä tehtävästä laskusta:

- Laskun päivämäärä
- Myyjän nimi ja Y-tunnus (ALV-tunnus)
- Myytyjen tavaroiden määrä ja laji, palvelun laji
- Suoritettavan veron määrä verokannoittain, tai veron peruste
- Jos kyseessä on korjaus- tai hyvityslasku, uuteen laskuun on merkittävä viittaus alkuperäiseen laskuun sekä edellisestä laskusta muutettavat tiedot (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 792.)

Kun kyse on käteiskaupasta, kuitin on sisällettävä edellä mainittujen lisäksi myyjän yhteystiedot, suoritetun maksun määrä sekä kuitin tunnistenumero. Kevennetyt laskumerkinnät koskevat kuitenkin vain yksityishenkilöille tapahtuvaa myyntiä. (Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 793.)

Jos verovelvollinen haluaa hyödyntää vähennysoikeuttaan hankinnoistaan, hänen on säilytettävä ostosuorituksia koskevat ostolaskut todentamaan vähennysoikeutta. Säilytysvelvollisuus koskee kaikkia tositteita, joiden perusteella vähennyksiä haetaan. Laskun laatijan roolilla – oli hän sitten myyjä tai ostaja – ei ole merkitystä. Laskuja tulee säilyttää vähintään kuuden vuoden ajan sen kalenterivuoden lopusta, jolloin tilikausi on päättynyt. Jos siis esimerkiksi yrityksen tilikausi päättyy 31.3.20x1, tilikautta koskevia laskuja on säilytettävä vuoden 20x7 loppuun saakka. Laskuja on säilytettävä lähtökohtaisesti Suomessa. Säilytys voi myös tapahtua sähköisesti muualla EU:n alueella, edellyttäen, että aineiston tarkastelu onnistuu Suomesta käsin ilman, että viranomaisen tai tilintarkastajan työ viivästyy aiheettomasti (Kirjanpitolaki 1993/1226 2:9§; Äärilä & Nyrhinen & Hyttinen 2015, 794.)

3.3 Edustusta vai markkinointia?

Verohallinnon (2014) mukaan edustusmenoja tai edustuskuluja ei ole käsitteenä määriteltä arvonnlisäverolaissa lainkaan. Käsitettä on kuitenkin pyritty määrittelemään esimerkiksi hallituksen lakiesityksissä tulovero- ja muiden verolakien muuttamisesta (HE 185/2013 vp.), jossa edustusmenoina voidaan pitää elinkeinotoimintaan liittyviä kuluja, jotka kohdistuvat yrityksen ulkopuolisiin henkilöihin. Tällaisia henkilöitä voivat olla esimerkiksi asiakkaat tai liikututtavat. Kulujen on johduttava nimenomaisesti näihin henkilöihin kohdistuvista vieraanvaraisuudesta tai muusta huomaavaisuudesta, ja menojen on tarkoitus aiheutua liiketoiminnan edistämisestä ja liikesuhteiden luomisesta ja ylläpitämisestä aiheutuneista toimista, siis edustamisesta. Käytännössä sama määritelmä voisi myös tarkoittaa markkinointia – onhan markkinoinninkin tavoitteena edistää liiketoimintaa erilaisin keinoin, joihin voi liittyä vieraanvaraisuutta tai huomaavaisuutta. (Taipalus & Nieminen 2014.)

Käsitteen tarkasta määrittelemättömyydestä johtuen rajanveto edustusmenojen ja puhtaasti markkinointimenojen välillä on haastavaa. Rajanveto on kuitenkin tehtävä, sillä markkinointikuluihin sisältyy arvonnlisäveron vähennysoikeus, mutta edustusmenojen osalta arvonnlisäveron vähennysoikeutta ei ole. Sen sijaan edustusmenoihin liittyviä kuluja voi vähentää elinkeinotuloverotuksen puolella: vuonna 2016 vähennysoikeus koskee

vain puolta edustusmenoista. Verohallinto on julkaissut v. 2014 ohjeen menojen luonteiden erottamiseksi vertailemalla *markkinointi- ja edustustilaisuuksien* aiheuttamia menoja keskenään. (Taipalus & Nieminen 2014.)

Edustustilaisuuksille on ominaista, että kyseessä on suljettu kutsuvierastilaisuus. Lisäksi tilaisuuteen saattaa sisältyä esimerkiksi yrityksen tuotteiden esittelyä tai muuta ohjelmaa verkostoitumisen lisäksi. Markkinointitilaisuudet puolestaan ovat usein luonteeltaan sellaisia, että niihin on asiakkailta vapaa pääsy (avoin tilaisuus), tai kutsut on kohdennettu ennalta määritellylle yrityksen kohderyhmälle. Sekä kohdennetussa että avoimessa tilaisuudessa tilaisuuden tarkoituksena on yrityksen ja sen tuotteiden tunnettuuden lisääminen. Tällaiseen tilaisuuteen sisältyvää vähäistä tarjoilua ei katsota edustamiseksi. (Taipalus & Nieminen 2014.)

Oleennaista arvonlisäveron vähennysoikeuden arvioinnissa – käytännössä onko kyseessä siis edustus- vai markkinointitilaisuus – ovat kolme tekijää:

1. Tilaisuuden tarkoitus ja luonne
2. Tilaisuudesta aiheutuneiden kulujen luonne
3. Ketkä osallistuvat tilaisuuteen (Taipalus & Nieminen 2014.)

Kuvio 2. Kaavio vähennysoikeuden arvioinnin avuksi (Taipalus & Nieminen 2014.)

Kuviossa 2 kuvataan prosessia, jonka avulla arvioidaan, ovatko järjestettyyn tilaisuuteen liittyvät kulut vähennyskelpoisia arvonlisäverotuksessa. Ensin on arvioitava tilaisuuden luonnetta; onko tarkoituksena esitellä yrityksen uusia tuotteita vai kestitä sidosryhmien edustajia? Jos kyseessä on selkeästi markkinointitilaisuus, on tarkasteltava tilaisuuteen liittyvien kulujen luonnetta. Jos tilaisuudessa järjestetään esimerkiksi kahvitarjoilu tai muu kellonaikaan sopiva tarjoilu, voidaan tarjoilun arvioida olevan tavanomaista ja tilaisuuteen liittyvää. Tällöin tilaisuuteen liittyvän arvonlisäveron osuuden saa vähentää. Jos tarjoilu nousee tilaisuuden tärkeimmäksi piirteeksi, tilaisuuden luonne muuttuu herkästi edustukseksi, jolloin tarjoiluun liittyvää arvonlisäveroa ei saa vähentää. (Taipale & Nieminen 2014.)

4 Pienyrittäjän vero-opas

Opinnäytetyön tuloksena syntyi lähtökohtaisesti pienyrittäjille suunnattu vero-opas, jossa käsitellään elinkeinoverotusta, tuloverotusta ja arvonlisäverotuksen eri kysymyksiä yrityksen näkökulmasta (Liite 2). Oppaan taustatietoina toimivat tämän opinnäytetyön teoriaviitekehys, omat kokemukseni työharjoitteluni ajalta sekä kysely (Liite 1), joka toimitettiin Tilitoimisto X Oy:n 18 suomenkieliselle asiakkaalle. Oppaan asettelu, värimaailma ja kieli on koottu toimeksiantajan brändin mukaiseksi.

4.1 Kyselytutkimus

Jotta toimeksiantona syntynyt opas vastaisi Tilitoimisto X Oy:n suomenkielisten asiakkaiden tarpeita mahdollisimman hyvin, päätin toteuttaa oppaan tueksi kyselytutkimuksen (ks. liite 1), jossa tiedusteltiin asiakkaiden toiveita oppaan painotuksen suhteen.

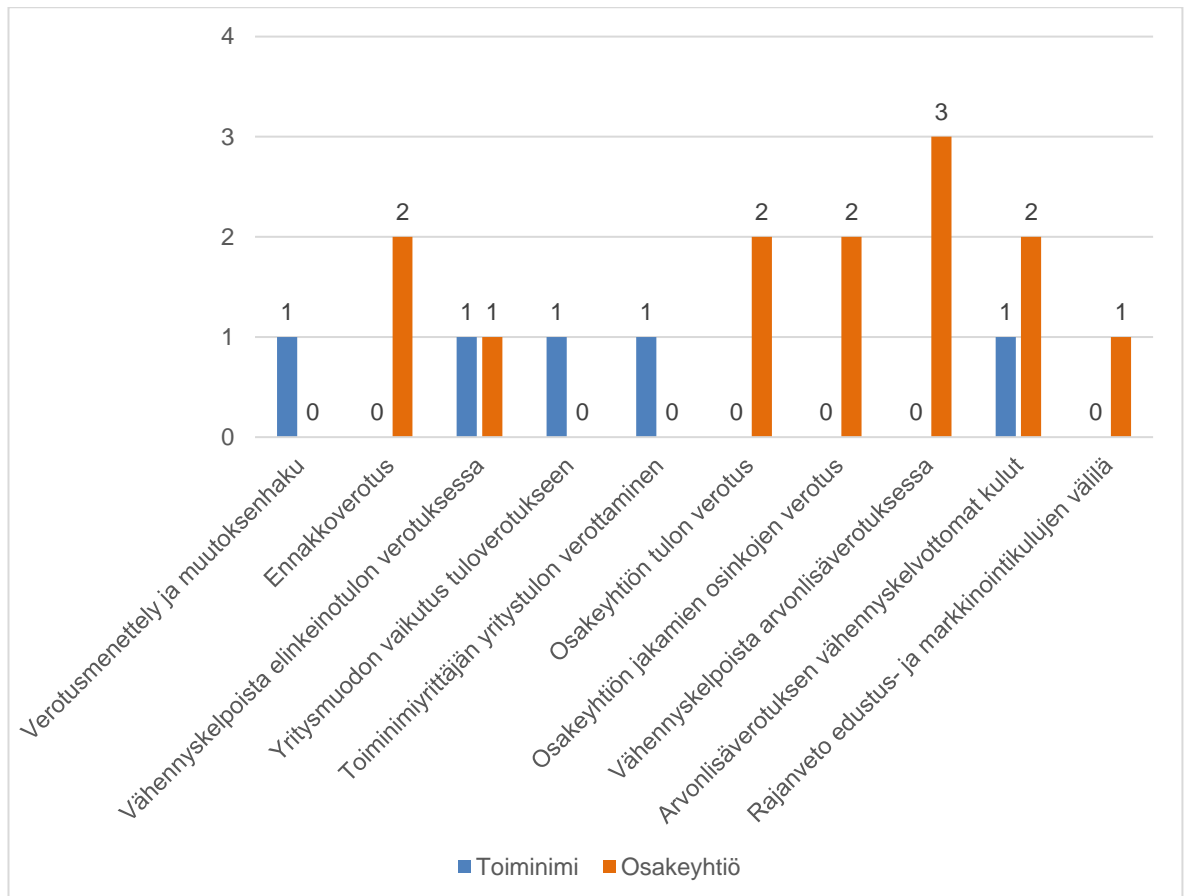
Kysely lähetettiin vastaanottajille sähköpostilinkkinä e-lomakkeeseen 9.9.2016. Vastausaikaa oli 18.9.2016 saakka. Kysely lähetettiin yhteensä 18 toimeksiantajan suomenkieliselle asiakkaalle. Kyselyn vastaanottajat valittiin sekä palvelukielen että liikevaihdon suuruuden perusteella. Koska opas laadittiin suomeksi, oli johdonmukaista valita vastaajien joukkoon vain suomen kielellä palveltavia asiakkaita. Vastaajien vuosiliikevaihto sai olla korkeintaan 20 miljoonaa euroa, jotta opas olisi mahdollista kohdentaa vastaamaan toimeksiantajan pienyritysasiakkaiden tarpeita. Vastaajan yrityksen yritysmuotoa ja käytössä olevia tilitoimiston palveluita pyrittiin selvittämään, jotta voitaisiin arvioida, löytyykö samoin vastanneiden tahojen kesken yhtäläisyyksiä, ja voitaisiinko näitä tietoja hyödyntää tilitoimiston palvelumallien kehityksessä tulevaisuudessa kasvattamalla verokonsultoinnin roolia näiden palveluiden kohdalla. Kysely myös koottiin siten, että vastaajien oli valittava jokaisesta verotuksen aihealueesta (verotusmenettely, yrityksen tuloverotus, arvonlisäverotus) yksi teema, johon hän toivoisi lisäohjausta. Tällä pyrittiin varmistamaan, että kaikkiin kyselyn osa-alueisiin vastattaisiin.

Kyselyyn lopulta vastasi vain viisi henkilöä, jolloin kyselyn vastausaste jää 28 prosenttiin. Vastausasteen mataluudesta johtuen kyselyn tuloksia ei ollut mahdollista hyödyntää tosiasiallisesti oppaan painotuksen optimoinnissa (ks. s. 36). Tästä huolimatta päätin ottaa vastaajien toiveet huomioon oppaan koostamisessa, vaikkakin pienemmässä mittakaavassa, kuin alun perin oli tarkoitus. Suurin rooli oppaan tietopohjassa ja painotuksessa

oli siten opinnäytetyön teoriaviitekehyksessä ja omissa kokemuksissani harjoittelujaksoni ajalta.

Kyselyyn vastanneista yksi oli yksityisyrittäjä toiminimen välityksellä, ja loput neljä harjoittivat toimintaa osakeyhtiön kautta. Vastaajista kaikki käyttivät tilitoimiston kirjanpito- palveluita, ja yksi osakeyhtiövastaaja käyttää myös tilitoimiston palkkahallintopalvelua. Kukaan vastaajista ei käyttänyt tilitoimiston hallintopalveluita.

Kaikki vastaajista harjoittivat liiketoimintaa Suomessa. Yksi vastaajista harjoitti liiketoimintaa Suomen lisäksi muualla EU:n alueella, mutta yhdenkään liiketoiminta ei ulottunut EU:n ulkopuolelle.

Kuvio 3. Kyselyyn vastanneiden vastausten jakautuminen yhtiömuodoittain.

Kuviossa 3 käsitellään verotukselliset teemat, joihin vastaajat toivoivat lisäohjausta. Vastaukset jakautuivat selkeästi tuloverotuksen perusteisiin ja arvonlisäverotukseen (Kuvio 3). Yhteistä vastaajien yhtiömuotojen ja vastausten välillä oli toive saada lisätietoa eri

vähennyksistä: molempien yhtiömuotojen vastaajat toivoivat lisätietoa elinkeinotulon vähennyksistä sekä arvonlisäveron piirissä vähennyskeltottomista kuluista. Toiminimiyrittäjä toivoi lisätietoa yritysmuodon vaikutuksesta yrityksen tulon verottamiseen, verotusmenettelystä ja muutoksenhausta sekä arvonlisäverotuksen vähennyskeltottomista kuluista. Osakeyhtiötaustaiset vastaajat toivoivat lisätietoa ennakkoverotuksesta, elinkeinotulon vähennyskelpoisista menoista, osakeyhtiön verotuksesta, osinkojen verotuksesta, arvonlisäverotuksen vähennyskelpoisista ja vähennyskeltottomista kuluista sekä rajanvedosta edustus- ja markkinointikulujen välillä. Suurin osa osakeyhtiötaustaisista vastaajista toivoi lisätietoa arvonlisäverotuksen vähennyskelpoisista kuluista.

Vastaajille jätettiin myös mahdollisuus antaa kyselyssä avointa palautetta. Kukaan vastaajista ei kuitenkaan vastannut avoimeen kysymykseen tai toivonut lisäohjausta seikkoihin, joita kyselyssä ei esitetty.

Kyselyn tulosten käyttökelpoisuus on kyseenalainen johtuen matalasta vastausasteesta. Alle kolmasosa (28 %) kyselyn vastaanottaneista toimeksiantajan asiakkaista vastasi kyselyyn. Kyselyn tulokset kertovat näiden viiden vastaajan yritystoiminnan tarpeista, mutta muiden osalta tarpeet jäävät pimementoon. Vastaajien pienestä määrästä johtuen on mahdotonta tehdä luotettavia johtopäätöksiä siitä, vaikuttavatko asiakkaan käyttämät toimeksiantajan palvelut heidän lisätietotarpeisiin, tai tulisiko toimeksiantajan palvelumalleja kehittää vastaamaan kyselyssä mahdollisesti ilmenneisiin tarpeisiin. Ammattiharjoitteluni aikana kävi ilmi, että arvonlisäverotukseen liittyvät vähennykset sekä menojen vähennyskeltottomuus on asia, johon olisi hyvä keskittyä oppaassa. Kysely vahvisti tätä näkökulmaa viiden asiakkaan kohdalla, joten päätin painottaa oppaassa näitä teemoja, joskin marginaalisesti.

4.2 Opas

Pienyrittäjän vero-opas syntyi opinnäytetyön teoriaviitekehyksen ja oman ammattiharjoittelukokemukseni pohjalta. Kyselyn rooli jäi oppaan lähdemateriaalissa hyvin marginaaliseen rooliin johtuen sen pienestä vastausasteesta.

4.2.1 Lähtökohdat oppaan koontiin

Periaate oppaan taustalla oli, että se olisi mahdollisimman helppolukuinen, helposti lähestyttävä ja visuaalinen. Helppolukuisuutta pyrittiin edistämään kappalenumeroinnilla ja yksinkertaistamalla oppaan kieliasua, luopumatta kuitenkaan teoriatiedon faktapohjasta. Kappaleita pilkottiin pienemmiksi kokonaisuuksiksi tarpeen mukaan, ja tiettyjen asioiden korostamiseksi tekstin joukosta on nostettu yksittäisiä lauseita omiksi kappaleikseen isommalla fonttikoolla. Tekstiä on myös jaksotettu ja haettu oppaalle miellyttävämpää visuaalista ilmettä havainnoimalla tietoa taulukoin ja kuvioin.

Oppaan kielen tuli olla käsitteiden ja verotuskäytännön puitteissa mahdollisimman helppolukuista. Ammattiharjoitteluni aikana kävi vahvasti ilmi, että monet toimeksiantajan asiakkaat kokivat verotuskäytännön ja -normien olevan hankalia ja vaikeasti ymmärrettäviä usein siksi, että helposti ymmärrettävää tietoa verotuksesta ei heidän kokemuksensa mukaan ole aina saatavilla.

Toimeksiantajana toiminut Tilitoimisto X Oy kuuluu isompaan saman alan konserniin. Konsernille on tärkeää, että kaikki asiakkaille ja sidosryhmille suunnattu materiaali on samassa formaatissa: sama värimaailma, samat fontit ja sama viestintätyyli. Siten oppaan värimaailma ja typografia valittiin siten, että ne sopivat konsernin brändiväreihin ja tyyliin.

4.2.2 Oppaan sisältö ja rakenne

Oppaassa käsitellyt veroasiat on esitetty samassa järjestyksessä kuin opinnäytetyön teoriaviitekehityksessä. Opas on jaettu kahteen osioon: tuloverotukseen ja arvonlisäverotukseen. Ensimmäinen osio lähtee liikkeelle suomalaisen tuloverojärjestelmän perusperiaatteista: tulolähdejaosta, henkilön veronalaisen tulon jakamisesta pääoma- ja ansio-tuloon sekä yritystoiminnan tuottaman tulon verottamiseen yhtiömuodoittain. Toinen osio käsittelee arvonlisäverotusta lähtien liikkeelle veron perusteista, eri arvonlisäverokannoista sekä arvonlisäveronalaisen myynnin käsitteestä ja vähennysoikeudesta.

Opas on luonteeltaan informatiivinen yritysverotuksen perusteiden ohje. Oppaan tarkoituksena on toimina ohjenuorana yrityksen veroasioita harkittaessa vielä, kun yritystoiminta on pienellä tai keskisuurella tasolla. Koska toiminimen tuottaman tulon veroasteen

laskeminen osoittautui haastavaksi, päätin helpottaa verotuksen arviointia luomalla oppaaseen pienen laskurin Excel-taulukon avulla, jolla toiminimiyrittäjä voi laskea, paljonko hän joutuu maksamaan pääoma- ja ansiotuloveroa eri pääomatulo-osuuksilla. Jotta laskuri olisi mahdollisimman pieni ja helppokäyttöinen, toteutin valtion progressiivisen ansiotuloveron laskennan Excelin JOS- ja JA-funktioiden avulla. Tällöin riittää, että käyttäjä täyttää verotettavan ansiotulon määrän vain yhteen kohtaan, koska laskurille on annettu valtion ansiotuloverotuksen asteikko vuodelle 2016 käyttöön.

Koska kyselyn vastausaste jäi varsin pieneksi, päätin jättää oppaasta pois verotusmenettelyn ja muutoksenhaun tarkemman käsittelyn. Pohdin myös ulkopuolisen palautteen perusteella, pitäisikö osuuskuntaa käsittelevä osuus jättää oppaasta pois, sillä se on yritysmuotona toimeksiantajan asiakkaiden joukossa erittäin harvinainen. Päätin kuitenkin pitää osuuskuntaosuuden oppaassa mukana, jotta kaikkien suomalaisten yritysmuotojen tuloverotus tulisi käsiteltyä samassa dokumentissa.

4.2.3 Oppaan käyttö

Toimeksiantaja sai oppaan yksinoikeudella käyttöönsä. Se lähetetään ensimmäisenä kyselyyn osallistuneiden yritysten käyttöön. Toimeksiantajan kanssa on keskusteltu oppaan tulevasta käytöstä, ja pöydällä ovat olleet vaihtoehtoina sen sisällyttäminen uusille pieniin ja keskisuuriin yrityksiin liittyvään palvelupakettiin tai markkinointiin. Opas jää toimeksiantajan käyttöön sähköisessä muodossa, jotta sen päivittäminen ja täydentäminen lainsäädännön ja verotuskäytännön muuttuessa olisi mahdollisimman vaivatonta. Opas myös toimitetaan asiakkaille sähköisesti.

5 Pohdinta ja johtopäätökset

Opinnäytetyölle asetettiin tavoitteeksi luoda opas, joka selventää toimeksiantajayrityksen pienyrittäjäasiakkaille heidän liiketoimintaansa liittyvää verotuskäytäntöä mahdollisimman selkeällä visuaalisella ilmeellä ja kirjallisella ilmaisulla.

Opas syntyi alun perin tarpeesta luoda ohje yrittäjän avuksi verotusasioissa. Koska opasta ei opinnäytetyön valmistumishetkellä ole vielä jaettu asiakkaille, tavoitteiden toteutumisen arviointi kylmiltään on lähes mahdotonta. Välitin valmistuneen oppaan kuitenkin luettavaksi henkilöille, jotka eivät toimi aktiivisesti verotuksen parissa, eikä aihe

siten ole heille tuttu. Tarkoituksena oli saada heiltä palautetta, jonka avulla voisi selvittää, kaipaavatko oppaan osa-alueet lisäselvitystä, tai pitäisikö jotkin aihe selittää yksinkertaisemmin tai selkeämmin. Saatu palaute oli hyvää, ja sen perusteella teksti vielä hioutui lopulliseen muotoonsa. Oppaaseen lisättiin myös pieni interaktiivinen osuus toiminimen verotuksen osalta helpottamaan yrityksen verotaakan suuntaa antavaa arviointia.

Teoriaosuus loi oppaalle faktapohjan. Teoriaosuuden työstämisessä oli haastavaa kerätä tietoa opinnäytetyön rajauksen puitteissa. Työnantajasuoritukset ja palkkoihin liittyvät vakuutusmaksut liittyvät usein olennaisesti yrityksen verotukseen, mutta ne rajattiin opinnäytetyön ulkopuolelle, jotta aiheesta ei tulisi liian laaja. Tästä huolimatta oli ajoittain haastavaa pysyä opinnäytetyölle määritellyissä rajoissa. Esimerkiksi arvonlisäverotukseen liittyy paljon lainsäädäntöä niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla, että aiheesta saisi todennäköisesti tehtyä täysin oman opinnäytetyön.

Kokonaisuutena opinnäytetyön aihe osoittautui hyvin laajaksi, ehkä jopa liian laajaksi yksin tehtävää työtä varten. Jäi tunne, että oppaasta olisi saanut laajemman ja syvemmän, jos aihetta olisi rajannut entisestään koskemaan vain joko tuloverotusta tai arvonlisäverotusta. Nykyisellään opas jää pintaraapaisuksi aiheen piirissä, mutta toisaalta se myös täyttää sille asetetut tavoitteet.

Opinnäytetyöprosessi itsessään oli varsin pitkä. Prosessi alkoi ideasta luoda yrittäjille suunnattu vero-opas joulukuussa 2015. Kipinä aiheelle syntyi alun perin verotukseen liittyvästä keskustelusta pienyrittäjäsukulaisen kanssa. Ammattiharjoitteluni alkaessa tammikuussa 2016 nykyinen opinnäytetyön toimeksiantaja kiinnostui aiheesta ja yhteistyömme alkoi. Toimeksiannon myötä työn tuloksena syntynyt opas muuttui salaiseksi.

Opinnäytetyön teoriaviitekehys sai muotonsa keväällä. Samaan aikaan syntyi idea selvittää, mihin verotukseen liittyviin teemoihin toimeksiantajan suomenkieliset asiakkaat toivoisivat lisäohjausta tilitoimiston puolesta. Kysely osoittautui kuitenkin toissijaiseksi oppaan sisällön kannalta vastausasteen jäätyä hyvin pieneksi. Tästä johtuen kyselyn rooli oppaan taustalla oli jätettävä marginaaliseksi.

Opinnäytetyöprosessi auttoi syventämään omaa osaamistani tulo- ja arvonlisäverotuksen koukeroissa. Prosessin aikana eri yhtiömuotojen tulon verotus kävi selkeämmäksi, ja oikaisi aiempia vääriä käsityksiäni oikeiksi. Vaikka yhtenä käytettävien lähdemateriaalien kriteerinä oli tuoreus, lähdemateriaalia teoriaosuutta varten löytyi paljon ja monesta

eri näkökulmasta. Loppujen lopuksi suurin osa lähdemateriaalista käytti itsessään samaa lähdettä: lainsäädäntöä.

Opas sai nykyisen muotonsa kyselytutkimuksen toteuttamisen jälkeen syyskuussa 2016. Toimeksiantajalta saatu palaute on ollut hyvää. Tulevaisuudessa opasta voisi laajentaa työnantajasuorituksiin liittyvällä selvityksellä, tai viemällä se myös kansainvälisten asiakkaiden ulottuville luomalla oppaan myös englannin kielellä.

Lähteet

Alhola, Kari 2016. Eri yritysmuotojen verotuksellisia erityispiirteitä. Osa 1. Tilisanomat. 37. vuosikerta (2), 40–42.

Andersson, Edward & Linnakangas, Esko & Frände, Joakim 2016. Tuloverotus. 8., uudistettu painos. Lakimiesliiton kustannus, Helsinki.

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501

Blomqvist, Aki & Malmivaara, Tero 2016. Osakeyhtiön varojenjakko ja verotus. Talentum, Helsinki.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336

Kuntaliitto 2015. Poikkeuksellisen harva kunta korottaa verotustaan. Kunta.net. [Http://www.kunnat.net/fi/Kuntaliitto/media/tiedotteet/2015/11/Sivut/poikkeuksellisen-harva-kunta-korottaa-verotustaan.aspx](http://www.kunnat.net/fi/Kuntaliitto/media/tiedotteet/2015/11/Sivut/poikkeuksellisen-harva-kunta-korottaa-verotustaan.aspx). Luettu 9.10.2016.

Kukkonen, Matti & Walden, Risto 2015a. Elinkeinoverolaki käytännössä. 3., uudistettu painos. Talentum Fokus -verkkopalvelu. [Http://verkkokirjahylly.talentum.fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/CAXBBXAUBGH#kohta:l\(\(20\)OSA\(\(20\)LIIKETOIMINNAN\(\(20\)ALOITUSVAIHE\(\(20\):5\(\(20\)Yrityksen\(\(20\)tuloihin\(\(20\)sovellettava\(\(20\)verolaki\(\(20\):5.1\(\(20\)Elinkeinoverolain\(\(20\)soveltamisala\(\(20\)ja\(\(20\)tulol\(\(e4\)hteet\(\(20\)\). Luettu 15.4.2016.](http://verkkokirjahylly.talentum.fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/CAXBBXAUBGH#kohta:l((20)OSA((20)LIIKETOIMINNAN((20)ALOITUSVAIHE((20):5((20)Yrityksen((20)tuloihin((20)sovellettava((20)verolaki((20):5.1((20)Elinkeinoverolain((20)soveltamisala((20)ja((20)tulol((e4)hteet((20)))

Kukkonen, Matti & Walden, Risto 2015b. Elinkeinoverolaki käytännössä. 3., uudistettu painos. Talentum Fokus –verkkopalvelu. [Http://verkkokirjahylly.talentum.fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/CAXBBXAUBGH#kohta:l\(\(20\)OSA\(\(20\)LIIKETOIMINNAN\(\(20\)ALOITUSVAIHE\(\(20\):5\(\(20\)Yrityksen\(\(20\)tuloihin\(\(20\)sovellettava\(\(20\)verolaki\(\(20\):5.2\(\(20\)Vuokraustoiminnan\(\(20\)tulol\(\(e4\)hde\(\(20\)\). Luettu 18.4.2016](http://verkkokirjahylly.talentum.fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/CAXBBXAUBGH#kohta:l((20)OSA((20)LIIKETOIMINNAN((20)ALOITUSVAIHE((20):5((20)Yrityksen((20)tuloihin((20)sovellettava((20)verolaki((20):5.2((20)Vuokraustoiminnan((20)tulol((e4)hde((20)))

Kukkonen, Matti & Walden, Risto 2015c. Elinkeinoverolaki käytännössä. 3., uudistettu painos. Talentum Fokus –verkkopalvelu. [Http://verkkokirjahylly.talentum.fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/CAXBBXAUBGH#kohta:l\(\(20\)OSA\(\(20\)LIIKETOIMINNAN\(\(20\)ALOITUSVAIHE\(\(20\):2\(\(20\)Yritysmuodon\(\(20\)vaikutus\(\(20\)elinkeinoverotukseen\(\(20\):2.1\(\(20\)Yksityisliike\(\(20\)\). Luettu 19.4.2016](http://verkkokirjahylly.talentum.fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/CAXBBXAUBGH#kohta:l((20)OSA((20)LIIKETOIMINNAN((20)ALOITUSVAIHE((20):2((20)Yritysmuodon((20)vaikutus((20)elinkeinoverotukseen((20):2.1((20)Yksityisliike((20)))

Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 29.4.1988/389

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360

Maatilatalouden tuloverolaki 15.12.1967/543

Myrsky, Matti & Malmgrén, Marianne 2014. Elinkeinotulon verotus. 4, uudistettu painos. Talentum, Helsinki.

Myrsky, Matti & Rabinä, Timo 2014. Henkilökohtaisen tulon verotus. Talentum Media Oy, Helsinki.

Määttä, Timo & Hakkarainen, Mervi 2015a. Verotettavan tulon laskeminen henkilöverotuksessa. [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Vahennykset_paaomatuloista_ja_alijaamahyvitys/Verotettavan_tulon_laskeminen_henkilover\(38978\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Vahennykset_paaomatuloista_ja_alijaamahyvitys/Verotettavan_tulon_laskeminen_henkilover(38978)). Luettu 2.10.2016

Määttä, Timo & Hakkarainen, Mervi 2015b. Vuokratulojen verotus. [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Vuokratulojen_verotus\(37902\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Vuokratulojen_verotus(37902)). Luettu 6.4.2016.

Niskakangas, Heikki 2014. Johdatus Suomen verojärjestelmään. 3., uudistettu painos. Talentum, Helsinki.

Pöyhönen, Seppo 2013. Osuuskunta ja osuuskuntalaki. 3., uudistettu painos. Talentum, Helsinki.

Salokoski, Jari & Manninen, Petri 2014. Osinkotulojen verotus. [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/Osinkotulojen_verotus\(34928\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/Osinkotulojen_verotus(34928)). Luettu 8.9.2016.

Sirpoma, Pirita & Tannila, Eija 2014. Arvonlisäverotus käytännönläheisesti. Helsingin seudun kauppakamari, Helsinki.

Taipalus, Päivi & Nieminen, Kimmo 2014. Markkinointi- ja edustustilaisuudet arvonlisäverotuksessa. [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Markkinointi_ja_edustustilaisuudet_arvon\(32560\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Markkinointi_ja_edustustilaisuudet_arvon(32560)). Luettu 16.10.2016.

Taipalus, Päivi & Talvitie, Johanna 2015. Arvonlisäveron alarajahuojennus. [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Arvonlisaveron_alarajahuojennus\(38764\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Arvonlisaveron_alarajahuojennus(38764)). Luettu 16.9.2016.

Tannila, Eija & Kukkonen, Jaana & Päckilä, Juho 2013. Arvonlisäveron laskutus ja raportointi. Lakimiesliiton kustannus, Helsinki.

Tikka, Kari S. & Nykänen, Olli & Juusela, Janne & Viitala, Tomi. Yritysverotus I-II. [http://fokus.talentum.fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/FADBGXGTBF#kohta:5.\(\(20\)ERI\(\(20\)YRITYSMUOTOJEN\(\(20\)VEROTUS-ASEMA\(\(20\):Henkil\(\(f6\)yhti\(\(f6\)t\(\(20\):K\(\(e4\)sitteet\(\(20\)ja\(\(20\)s\(\(e4\)\(\(e4\)nn\(\(f6\)kset\(\(20\)](http://fokus.talentum.fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/FADBGXGTBF#kohta:5.((20)ERI((20)YRITYSMUOTOJEN((20)VEROTUS-ASEMA((20):Henkil((f6)yhti((f6)t((20):K((e4)sitteet((20)ja((20)s((e4)((e4)nn((f6)kset((20). Luettu 16.9.2016.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535

Verohallinto 2015. Arvonlisäveron alarajahuojennus. [https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Arvonlisaverotus/Arvonlisaveron_alarajahuojennus\(11826\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Arvonlisaverotus/Arvonlisaveron_alarajahuojennus(11826)). Luettu 16.9.2016.

Verohallinto 2016a. Valtion tuloveroasteikko 2016. [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Valtion_tuloveroasteikko_2016\(38905\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Valtion_tuloveroasteikko_2016(38905)). Luettu 19.4.2016.

Verohallinto 2016b. Yle-vero. <https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Maksaminen/Ylevero>. Luettu 12.9.2016.

Verohallinto 2016c. Yle-vero – yhteisöt. https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Maksaminen/Ylevero. Luettu 12.9.2016.

Verohallinto 2016d. Tuloverotus – osakeyhtiö ja osuuskunta. https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ ja_osuuskunta/Tuloverotus. Luettu 14.6.2016.

E-Lomake

Liite on salainen.

Pienyrittäjän vero-opas

Liite on salainen.